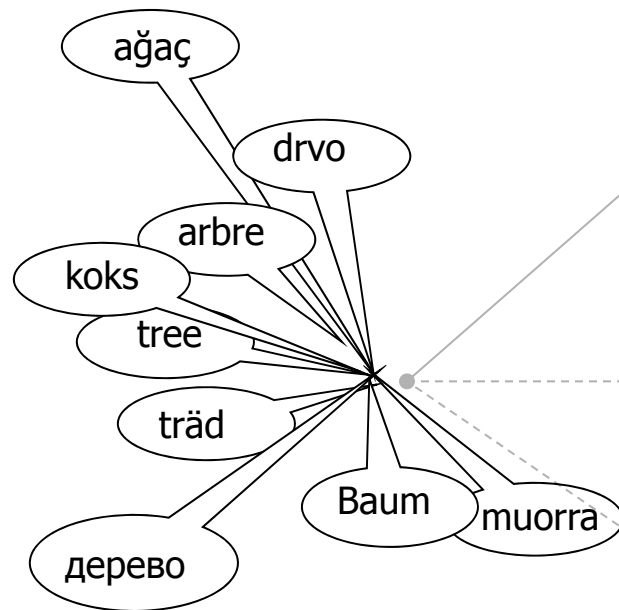

This is not a chair in Dutch

– terminologi för (skönlitterära) översättare

Henrik Nilsson
Terminologikum TNC
Sveriges litterära översättare
2 februari 2013

© Terminologikum TNC

en: **blue bells**

sv: engelsk klockhyacint

la: Endymion non-scriptus

en: **bluebell, harebell, round-leaved bellflower**

sv: blåklocka

la: Campanula rotundifolia L.

”Winter finally gave way to a slow spring, with its **snowdrops** in Rowan Woods, then the bluebells, crocuses and daffodils.”

[Peter Robinson, ”In a Dry Season”, s. 308]

« L’hiver a fini par céder à un printemps poussif, qui a parsemé les bois de **perce-neige**, puis de campanules, de crocus et de jonquilles. »

en: snowdrop,
common snowdrop
sv: snödroppe,
vanlig snödroppe
la: Galanthus nivalis L.
fr: perce-neige

© Terminologikum TNC

”Buketten med Bluebells (Engelsk klockhyacint) som lagts på lutan är en vedertagen symbol för trofasthet”

”The bunch of bluebells placed on the lute signifies constancy in the traditional language of flowers”

[Nationalmuseum, utställningstext till ”A Rift Within the Lute”
(Arthur Hughes, 1861–1862), 2009]

© Terminologikum TNC

”Under the trees to the left of him the ground was misty with bluebells. [...] It was the second of May. From somewhere deeper in the heart of the wood came the droning of ringdoves. [...] The bluebells were so thick underfoot that it was impossible not to tread on them. [...] He had got together a big bunch and was smelling their faint sickly scent when a sound at his back froze him, the unmistakable crackle of a foot on twigs.”

[Orwell, "1984"]

© Terminologocentrum TNC

”Under träden till vänster var marken skir av blå klockhyacinter. [...] Det var den andra maj. Någonstans längre inåt skogen hördes kuttret av ringduvor. [...] Det var så tätt med klockhyacinter på marken att man omöjligt kunde undvika att trampa på dem. [...] Han hade fått ihop ett stort knippe och andades in den svaga unkna doften när han stelnade till av ett ljud bakom sig, det omisskänliga knastret av steg på torra kvistar.”

[Orwell, "1984"]

© Terminologikum TNC

”Winston emprendió la marcha por el campo. [...] Era el segundo día di mayo. Del corazón del bosque venía el arrullo de las palomas. [...] Había tantas flores silvestres, que la era imposible no pisarlas. [...] Pronto formó un gran ramo y estaba oliendo su enfermizo aroma cuando se quedó helado al oír el inconfundible crujido de unos pacillas.”

[Orwell, "1984"]

© Terminologikum TNC

”Sotto gli alberi, alla sua sinistra, il terreno era cosparso di campanule azzurre. [...] Era il due di maggio. Da qualche lungo, nel folto del bosco, venne un tubare di colombi selvatici. [...] Le campanule erano così fitte che era impossibile non pestarle. [...] Ne aveva messo insieme un mazzo piuttosto vistoso, e stava indugiandovi sopra con le narici, per aspirarne il profumo languido e sottile, allorché un rumore alla spalle lo agghiacciò di paura.”

[Orwell, "1984"]

© Terminologocentrum TNC

“Några exempel på lätt gjorda felöversättningar som jag har hört i TV är “blå anemoner” som översattes direkt till “blå anemoner” istället för till “blåsippor” [...]”

[Marianne Hægermark, 1997]

© Terminologikum TNC

Förleds inte av uttryckssidan (buttergoose-fenomenet)!

thermal bridge

köldbrygga

thermal capacity

värmekapacitet

thermal drying

termisk torkning

thermal instrument

termoinstrument

”Frans G. Bengtsson var inte mycket till fågelskådare, och eftersom han i sin gärning som översättare hörde till den vidlyftiga sorten, hamnade han inte sällan fel när något flygfä uppenbarade sig i texten. Men obesvärad lätthet förvandlar han järpar till raphöns, **vandringstrastar** till **rödhakar** och fläckdrillsnäppor till tofsvipor. Fågel som fågel, tänkte han kanske. Framställningens mer poetiska dimensioner var säkert hans främsta intresse – och där lyckades han, men för en del av oss blir hans ointresse för naturens egna glosor, artnamnen, irriterande nog. [...] Just skönlitterära översättare har än i dag en viss benägenhet att missa sådant som den biologiskt läskunnige ser. [...] Snävt specialiserade fackordlistor är därför guld värda.”

[F. Sjöberg, Med andra ord, nr 54, 2008, s. 15]

© Terminologikum TNC

“Man behöver heller inte överväga om man ska använda de fackuttryck man hittar eller inte, eftersom en facktext ska vara vederhäftig. När det gäller romaner däremot, måste man alltid fundera på om man kanske ska välja ett annat ord som kanske inte är lika exakt, men som smälter bättre in i texten.”

[Gudrun Samuelsson, Facköversättaren 1/12]

© Terminologikum TNC

“...habe ich im Lexikon nachgeblättert, was es mit dem Wort TREPPE auf sich hat: Die erste Stufe der Treppe heißt ANTRITT, die letzte Stufe AUSTRITT. Die waagerechten Stufen zum Drauftreten sind seitlich in die TREPPENWANGEN eingepasst. Und die Freiräume zwischen den einzelnen Stufen heißen sogar TREPPENAUGEN. Von den Bauteilen der hydraulischen, ölverschmierten Maschinen kannte ich die schönen Wörter: SCHWALBENSCHWANZ, SCHWANENHALS, der Halt der Schrauben hieß SCHRAUBENMUTTER. Und genauso verblüfften mich die poetischen Namen der Treppenteile, die Schönheit der technischen Sprache. TREPPENWANGEN, TREPPENAUGEN – also hat die Treppe ein Gesicht.”

“... bläddrade jag i mitt lexikon för att se vilka uttryck som hängde ihop med ordet TRAPPA. Det första steget i en trappa heter ANSTEG, det sista steget UTSTEG. De vågräta trappstegen som man kliver på är på sidorna inpassade i TRAPPKINDERNA. Och de fria utrymmena mellan varje trappsteg heter rentav TRAPPÖGONEN. Från de olika delarna i konstruktionen av de hydrauliska oljekladdiga maskinerna kände jag till de vackra orden: SVALSVANS, SVANHALS och den del som uppgängas på skruven hette SKRUVMUTTER. Och på samma sätt blev jag nu förbluffad av de poetiska benämningarna på en trappas olika delar, det tekniska språkets skönhet. TRAPPKINDER; TRAPPÖGON – alltså har trappan ett ansikte.”

"Korrekta termer"

- ANTRITT (övers. "ansteg") – FÖRSTASTEG
- AUSTRITT (övers. "utsteg") – SLUTSTEG.
- TREPPENWANGEN (övers. "trappkinder") – VANGSTYCKEN/VANG
- TREPPENAUGE (övers. "trappöga") kunde vi ej hitta en motsvarande term för
- SCHWALBENSCHWANZ (övers. "svalsfans") – LAXSTJÄRT
- SCHWANENHALS – rätt, SVANHALS existerar
- SCHRAUBENMUTTER – rätt, SKRUVMUTTER

Källtextens tre nivåer

- fackterminologisk
- lexikal
- fonetisk

... fokuseras i detta textstycke inte på de exakta begreppen, utan författaren framhäver det i hans/hennes ögon underbara och vackra metaforiska termvalet inom tekniken. Han/hon utnyttjar språket, leker med ogenomsynliga sammansättnings enskilda delar och får i en sorts ljudpoesi genom att upprepa ord som börjar med samma morfem eller fonem, t.ex. "t" eller "sch-". Just dessa aspekter blir väldigt svåra att översätta eftersom de är fullt språkspecifika.

Lösningar ...

1. Man skulle kunna vara innehållsligt fullt källtexttrogen – göra en ren semantisk översättning – och översätta begreppen korrekt med förstastege, vangstycke, laxstjärt. Det skulle dock fullkomligt frånta texten det som är "konsten" i den.
2. Man skulle kunna lokalisera texten och försöka hitta några andra "vackra" svenska trappstermer, som t.ex. trappnos eller trapplopp, men det skulle innebära att man måste skriva om hela texten rejält, eller egentligen återskapa den och således göra grova ändringar.
3. Sista varianten vore att göra en sorts översättning där man tar de tyska uttrycken till den svenska läsaren, i princip som det är gjort nu. Detta vore enligt min åsikt fullt möjligt eftersom vi har med en vuxen publik att göra som är medveten om att det här är en översättning; samtidigt skulle det som gör texten till ett konstverk inte gå förlorat. Dessa termer är nog knappt så gängse att en vanlig läsare skulle störa sig på deras "förvanskning", dvs att man namnger dem (på nytt) med hjälp av direktöversättningar. Samtidigt behövs det i så fall markörer.

Rekommendation

"... bläddrade jag i mitt lexikon för att se vilka uttryck som hängde ihop med ordet TRAPPA. Det första steget i en trappa heter ANSTEG, det sista steget UTSTEG. De vågräta trappstegen som man kliver på är på sidorna inpassade i TRAPPKINDERNA.

"...bläddrade jag i mitt [tyska] lexikon för att utforska vad som egentligen ligger bakom ordet TRAPPA. På tyska heter det första steget i en trappa ANSTEG, det sista steget UTSTEG. De vågräta trappstegen som man kliver på är på sidorna inpassade i något som här kallas TRAPPKINDERNA...."

Steg i översättningsorienterat terminologiarbete

TNC

Terminologicentrum TNC

är det centrala organet i Sverige för terminologi
och fackspråk

har till uppgift att skapa, underhålla och utveckla
svensk terminologi.

© Terminologicentrum TNC

TNC

TNC

Terminologacentrum TNC

- leder terminologiprojekt
- utarbetar skrivregler
- tillhandahåller ett bibliotek
- samlar in termer från externa källor
- ger stöd och råd i andras ordlistearbete
- granskar dokument ur terminologisk synvinkel
- håller föreläsningar och kurser
- samverkar med övriga språkvårdande organ
- ger upplysningar och råd i terminologifrågor

© Terminologacentrum TNC

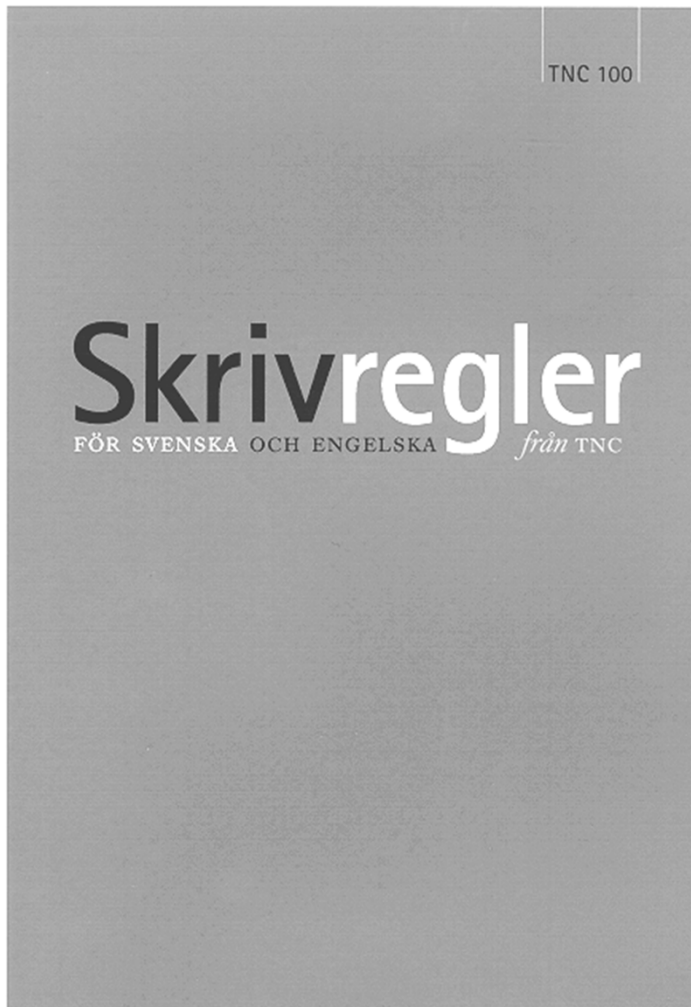
TNC

Terminologifrämjandet

- Forum för terminologiintresserade
- Stort abonnemang: 7 800 kr/andel och år
- Litet abonnemang: 1 600 kr/år

Abonnemang ger bl.a.

- TNC-tid (för rådgivning etc.)
- rabatt på uppdrag och TNC-publikationer
- specialseminarier
- exemplar av alla nya TNC-publikationer.

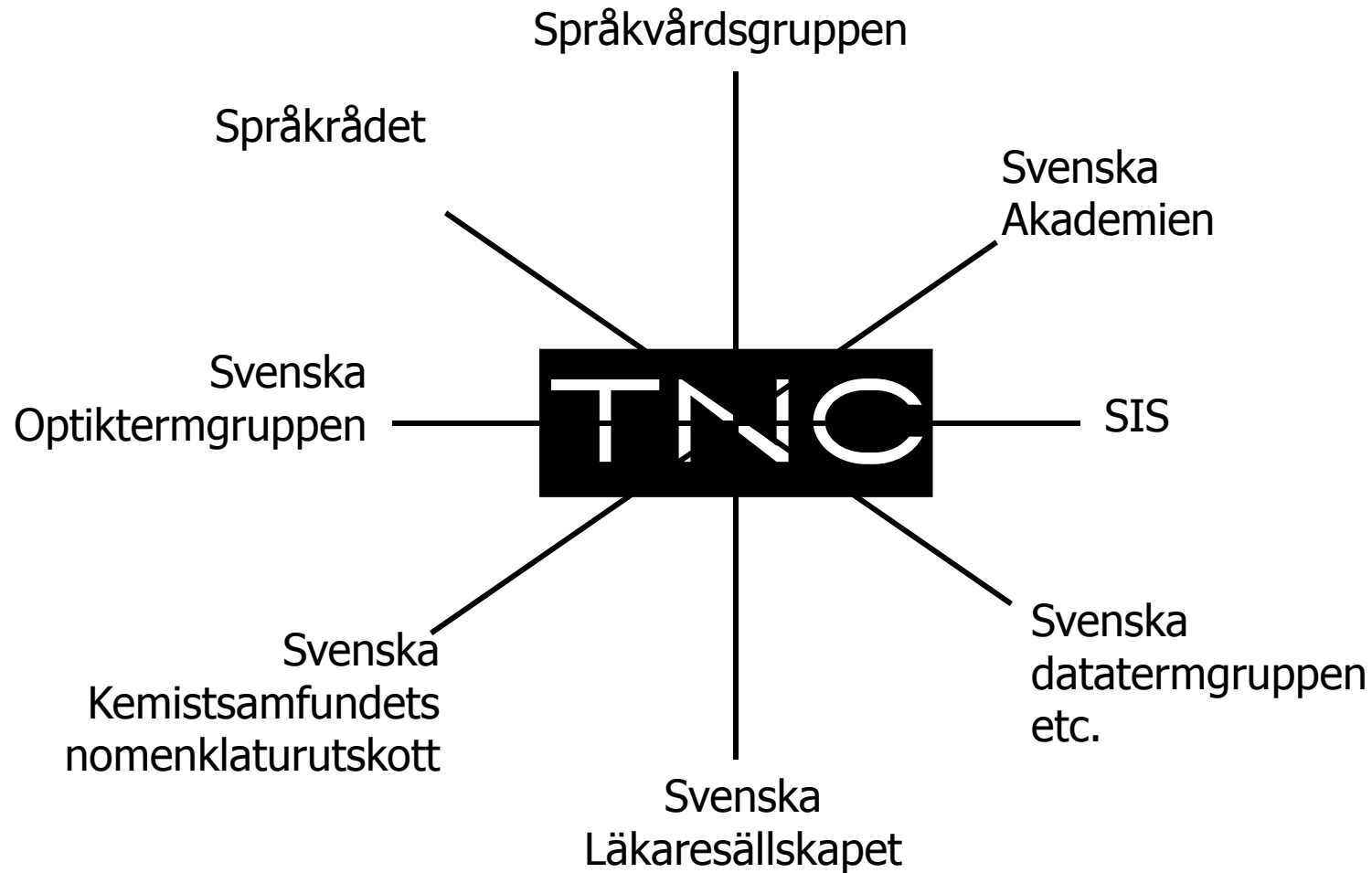

ISBN 91-7196-100-3
ISSN 0081-573X

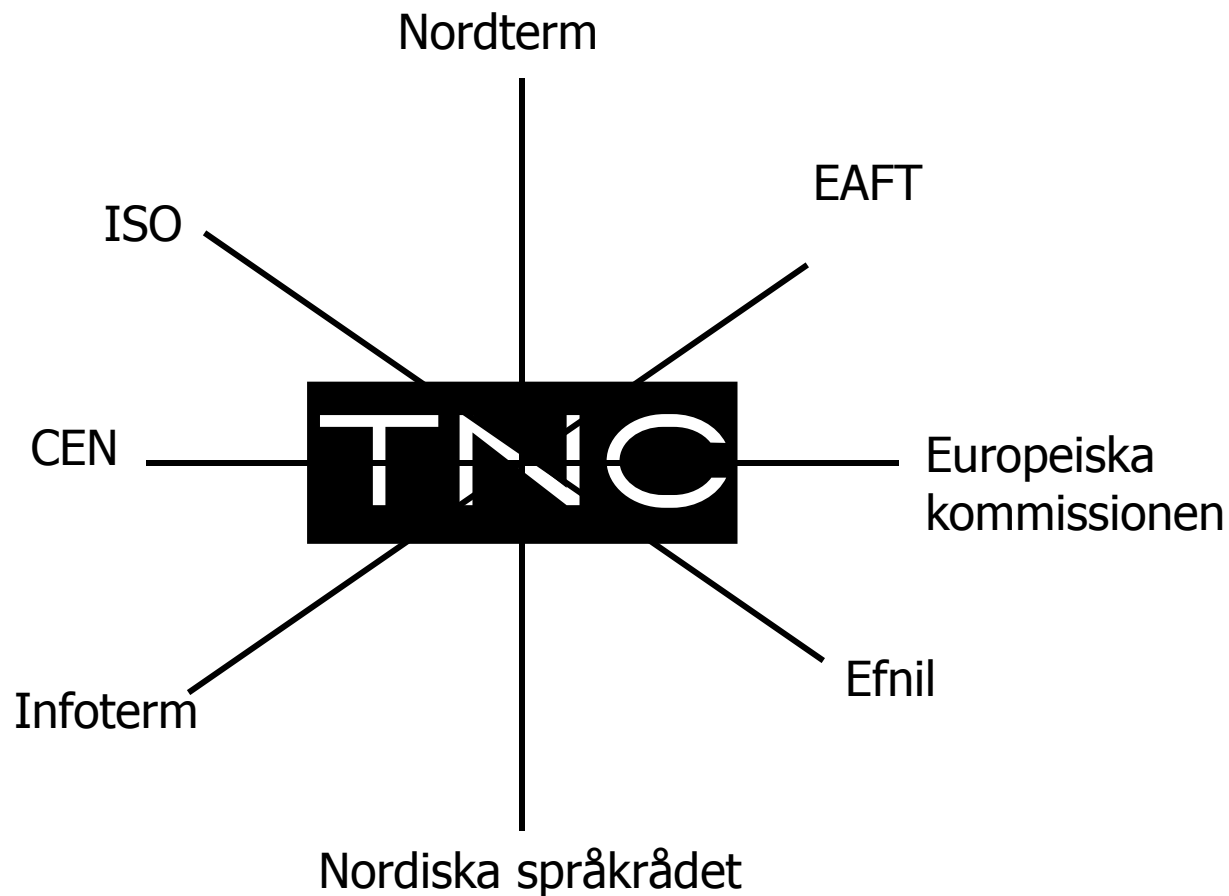
Skrivregler för svenska och engelska från TNC (TNC 100):

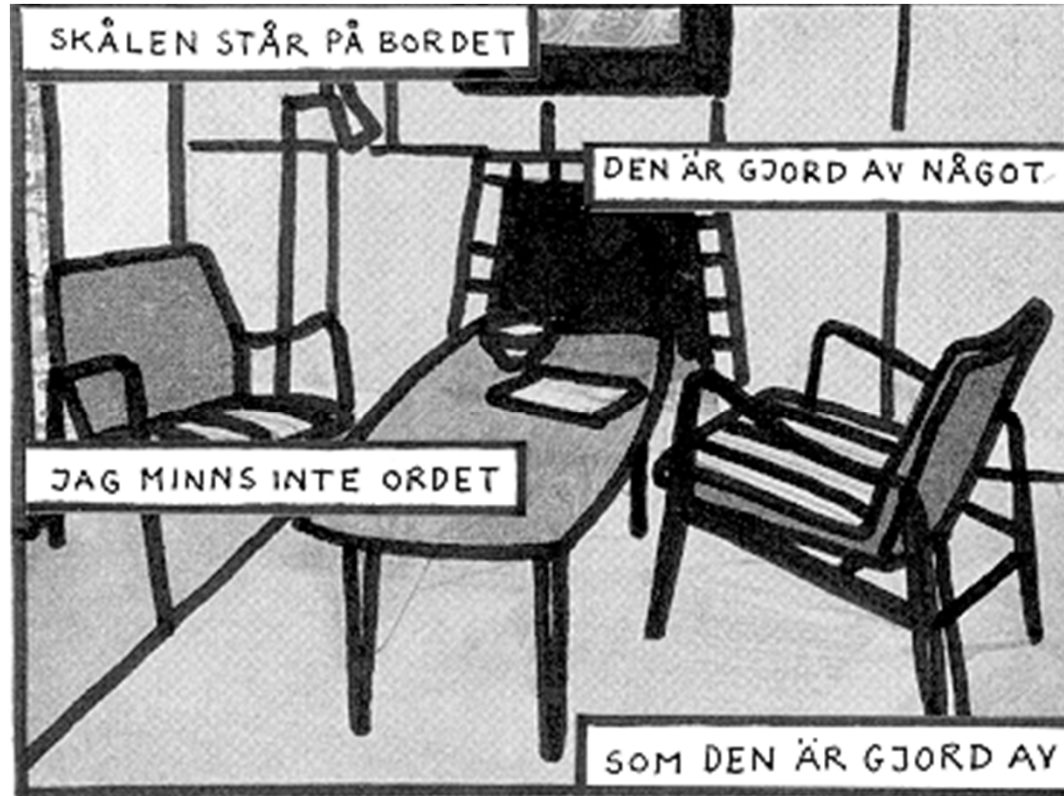
- rekommendationer för hur man t.ex. avstavar, kommaterar, hanterar förkortningar, gör tabeller och diagram
- kemiska ämnesnamn, beteckningar för storheter och enheter, korrekturtecken
- ordlista över språkvetenskapliga termer.
- kan beställas hos TNC, www.tnc.se

TNCs nationella kontakter

TNCs internationella kontakter

Ur "In och ut genom dörrar och fönster"
(Jan Stenmark, 1998)

Vad är terminologi?

- Samling ord och uttryck som ingår i ett specifikt fackområde.
- Läran om hur terminologier bildas, struktureras, utvecklas, används och beskrivs.

terminologiarbete

arbete som innebär att man på ett systematiskt sätt samlar, analyserar, beskriver och presenterar ett visst fackområdes begrepp och deras benämningar

Terminologiarbete baseras på terminologiläran och omfattar många olika delmoment: excerpering, begreppsanalys, definitionsskrivning, val av lämpliga benämningar, presentation av terminologi (1) i terminologiska ordlistor och termdatabaser m.m.

[Terminologins terminologi, Nordterm 2005]

© Terminologikum TNC

Terminologiarbete och målgrupp (1)

Ämnesspecialister

- använder terminologin för att skapa sig en uppfattning om företeelser inom sitt fackområde samt som ett instrument vid kunskapsöverföring

Terminologiarbete och målgrupp (2)

Översättare, tolkar, tekniska skribenter

- använder terminologin som ett arbetsredskap i sin yrkesutövning

Terminologien

terminologerna behöver även kunna ”tänka översättningsmässigt” för att möjligast väl fylla sin interspråkliga uppgift.”

Producent

”Översättarna behöver ”tänka terminologiskt” för att kunna fylla sin uppgift inom den internationella kommunikationen och

Översättaren/Tolken

[Ingo, 1996]

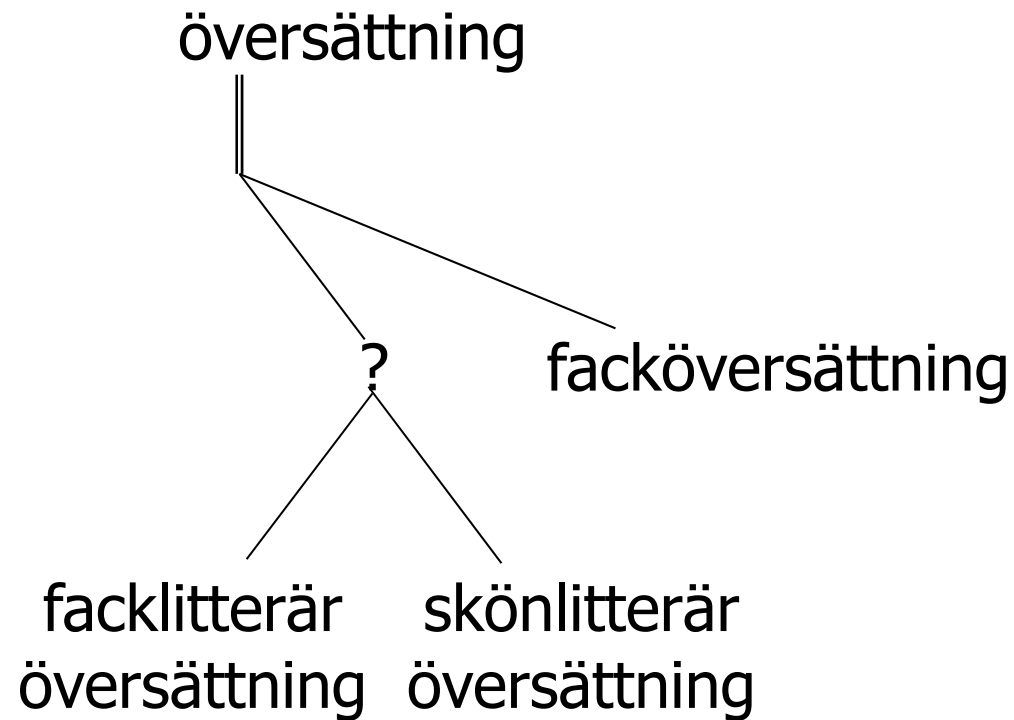
© Terminologikum TNC

Översättarens kompetens

- översättningskompetens
- språklig och textuell kompetens inom käll- och målspråk
- undersöknings-, faktainhämtnings- och faktabearbetningskompetens
- kulturell kompetens
- teknisk kompetens

[SS-EN 15038: Översättningstjänster – Krav]

Översättning

[baserat på Helena Hansson, Facköversättaren]

© Terminologikum TNC

Facköversättning

”Till den nya hanteringsanläggningen hos X AB har levererats utrustning för följande funktioner: depalletering av lådstaplar från pall, nedstapling och separering, ett omfattande transportsystem som inbegriper lamellkedjetransportörer, rullbanor, kontinuerliga vertikaltransportörer, sorteringsutrustning, uppstaplare för robotlastare, visionssystem för handtagskontroll samt en portalrobot som kan lasta på totalt sex pallplatser med möjlighet att skapa mixade pallar.”

[Transport & Hantering 13.2005, s. 20]

© Terminologikum TNC

“Alla har vi vårt behov av ordning och trygghet. Det ligger faktiskt något väldigt betryggande i att slå upp ordet mutter och läsa: urborrat, invändigt gängat metallstycke som en skruv av motsvarande storlek passa i och låses fast mot. Eller ta kosmos: världsalltet tänkt som ett harmoniskt ordnat helt. Är inte det en stärkande läsning för själen för oss stackare som fortfarande befinner oss i den babyloniska språkförobstringen, så säg?”

[Viveca Melander, 1997]

© Terminologikum TNC

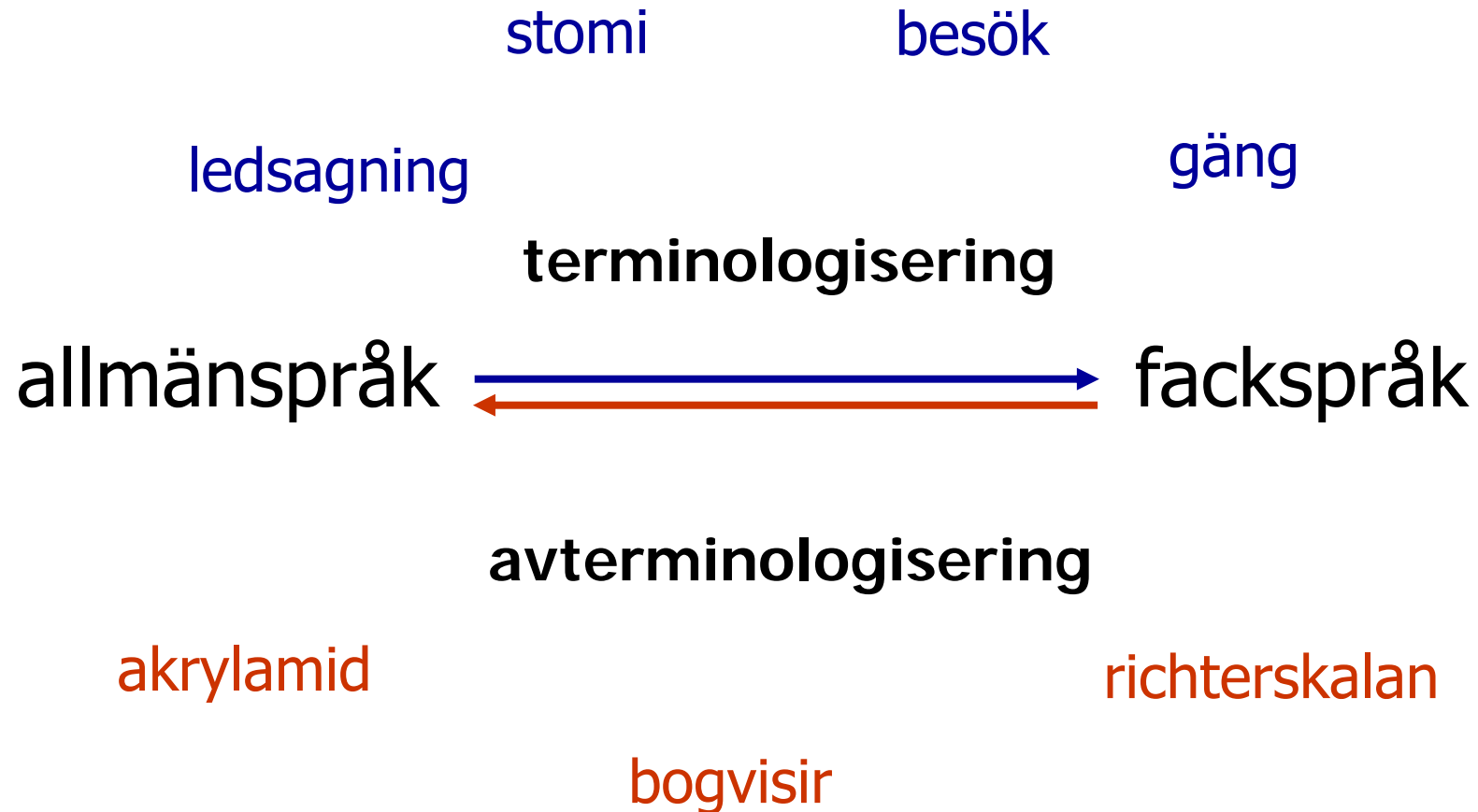
		språksystem				språkbruk
		lexikon		grammatik		
		spontant	normerat	spontan	normerad	
allmän- språk						
fack- språk			terminologi			

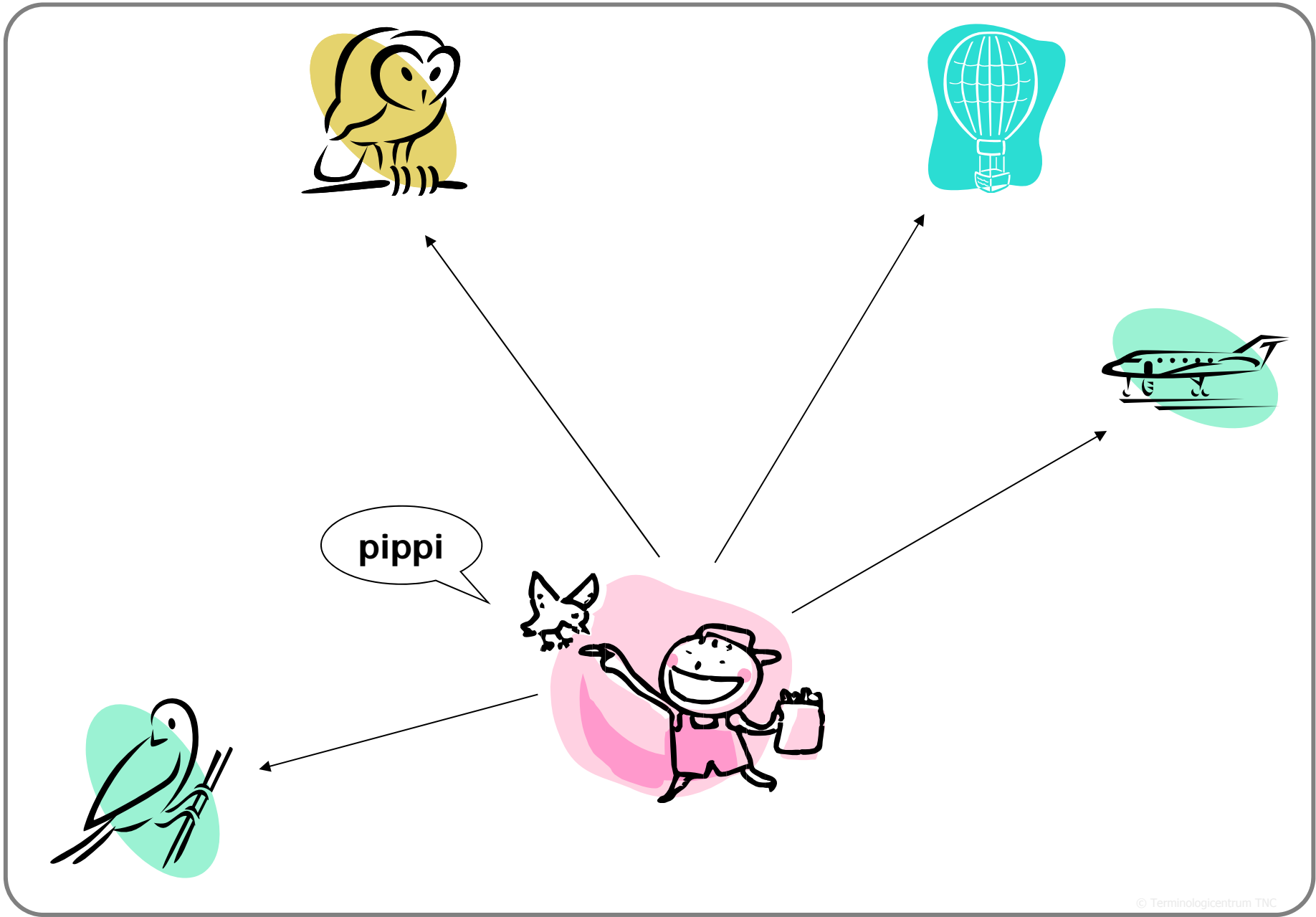

Facktermer i allmänspråket

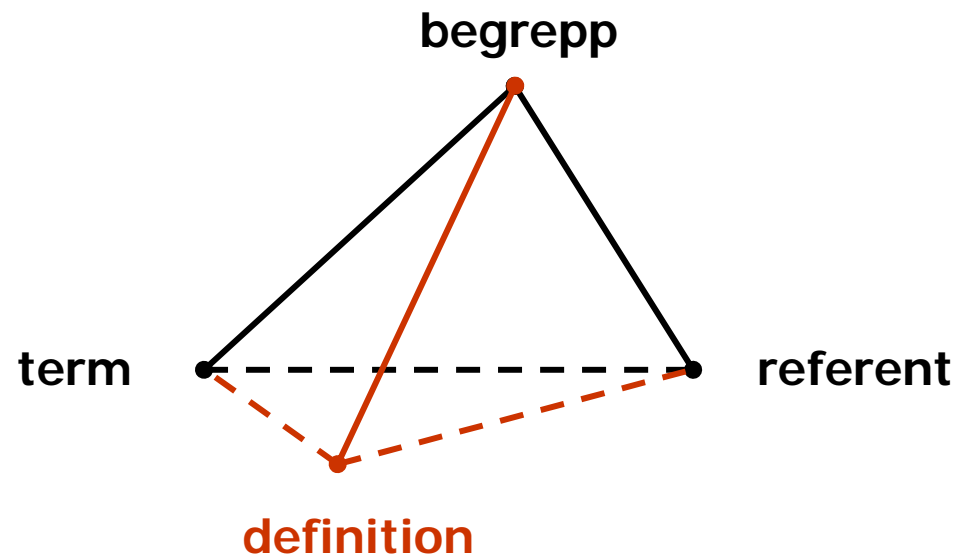
- Fackområden som man kommer i kontakt med i **utbildning**, som **samhällsmedlem** och genom **massmedierna**: politik, historia, naturvetenskap, datateknik och ekonomi.
- Fackområden som man kommer i kontakt med som **konsument**: livsmedels-, beklädnads- och byggnadsteknik, fordons- och transportteknik, hemelektronik, handel, juridik, medicin.
- Fackområden som man kommer i kontakt med på **fritiden**: idrott, konst, litteratur, musik, teater.
- Fackområden som plötsligt och kortvarigt röner **stor uppmärksamhet i massmedierna**, t.ex. genom olyckor.

Allmänspråk och fackspråk

Begreppstetraedern

kännetecken

abstraktion av en egenskap hos
en referent eller en kategori
referenter

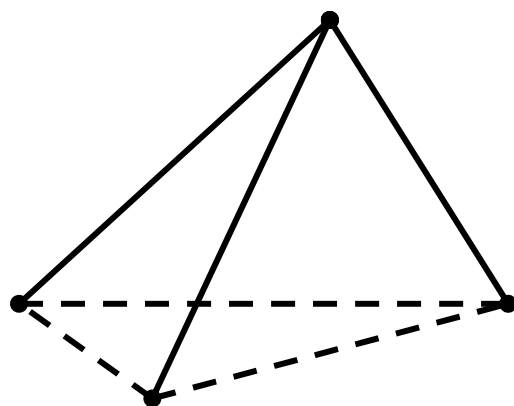
begrepp

mental föreställning om en referent
eller en kategori referenter

term

fackspråkligt ord eller
uttryck för ett
begrepp

referent

företeelse som kan
påvisas eller
uppfattas

definition

språkligt utformad beskrivning av
ett begrepp som ska avgränsa detta
mot andra begrepp

Steg i översättningsorienterat terminologiarbete

Ett ord blir en fackterm först när ...

... den är spridd inom ett visst fackområde

... den är accepterad och använd bland fackexperter

... begreppet bakom termen är klart avgränsat

**Alla termer är ord men
alla ord är inte termer!**

Hur ser termer ut?

pyrolysis

sönderdelning av ett organiskt ämne genom upphettning med helt eller delvis hindrat lufttillträde

[TNC 62 Avfallsordlista]

objekt

föremål

[Svensk ordbok]

objekt

bunden nominal bestämning till verb eller adjektiv, t.ex. *dig* i *likna dig*

[Svenska Akademiens grammatik]centrum TNC

Hur ser termer ut?

Enkla ord:

kolv, iz-žona

Samansätningar:

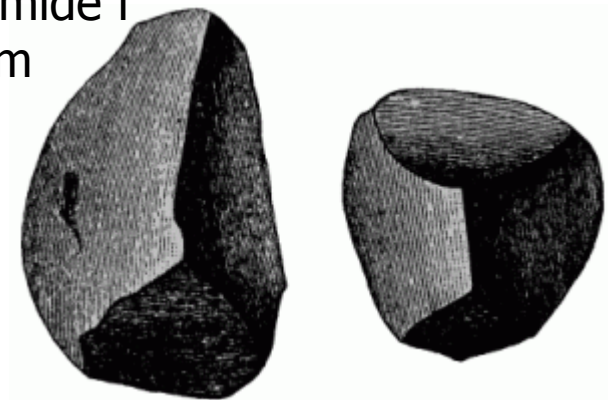
knäckkraft, élelmiszerbiztonság , toidutehnoloogia, normalisatie-instituut, Flach-Links-Links-Maschine

Flerordstermer:

lång samt, roche éolisée en pyramide, descenso de capa freática, bezpieczeństwo żywności, goede hoedanigheid van eet- en drinkwaren, ħin wara x-xogħol

term: **dreikanter** [draj'-] *-ern -rar*
definition: tetraederformad ventifakt med planslipade ytor
anmärkning: Dreikanter benämndes tidigare även pyramidalsten och pyramidsten.

en term: dreikanter
fr term: roche éolisée en pyramide f
es term: canto de tres aristas m
de term: Dreikanter m
da term: dreikanter
da synonym: trekanter
no term: dreikanter
no synonym: trekanter
fi term: kolmitahokas

[TNC 86: Geologisk ordlista (1988)]

© Terminologikum TNC

Steg i översättarens terminologihantering

1. identifiera termen i texten

2. få en uppfattning om begreppet

3. hitta ekvivalenten

Utgå ifrån begreppet

sv **kyrka**
(inom bergteknik:) hålrum i berg
uppkommet genom oavsiktlig
berglossning

en **chimney from overbreak**

~~*en* **church**~~

en **chimney from overbreak**

~~(*sv* **skorsten ...)**~~

sv **kyrka**

Den kognitiva världen

begrepp

Den språkliga världen

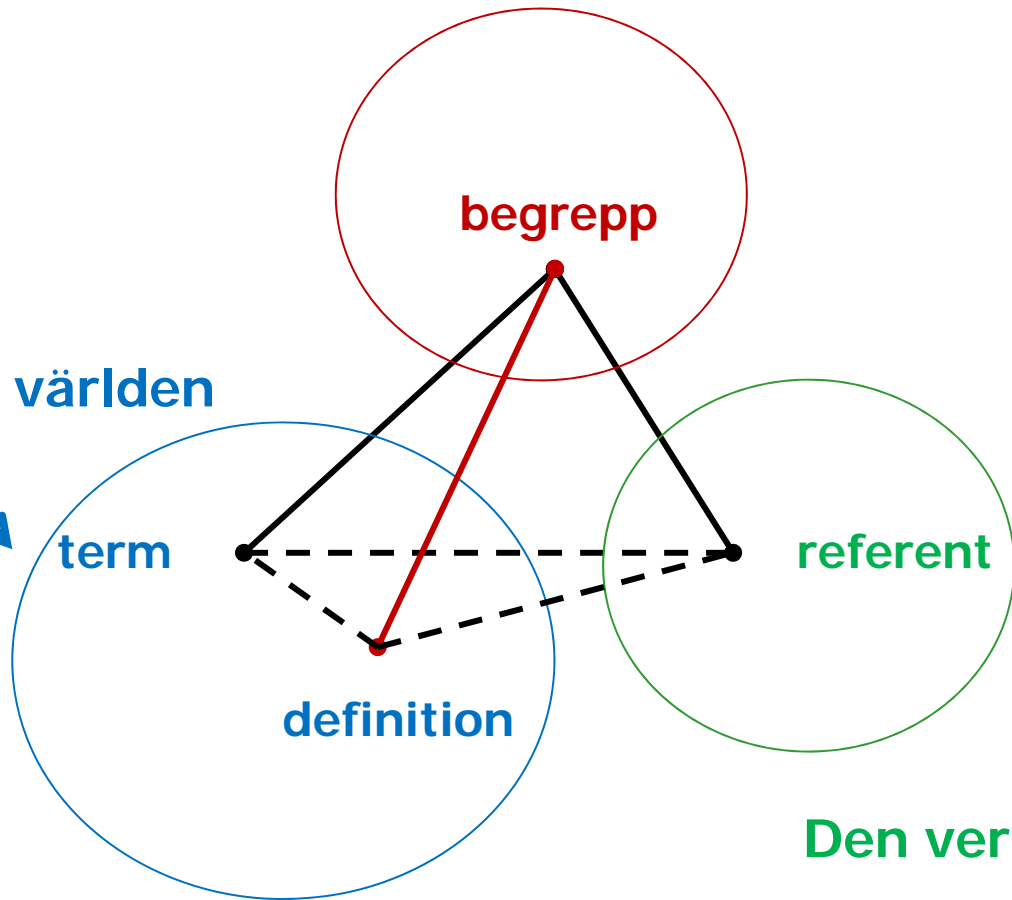

term

definition

referent

Den verkliga världen

”Det kan innebära en viss tankemöda att hålla isär dessa tre kategorier [termer, begrepp, fenomen], men det betalar sig: I många situationer där oenighet uppstått eller där man ansett sig uppleva motsättningar (mellan personer, mellan undersökningsresultat, mellan organisationer osv.) är hela problemet en fråga om terminologi.”

[Bergström, 1972, s. 18]

© Terminologikum TNC

Begreppsanalys

"certifikat"

Första frågan: Vad är ett "certifikat"
(inom informationssäkerhet)?

ett dokument?

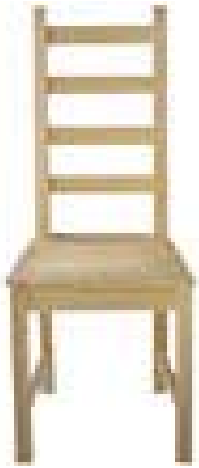
en dataenhet? en fil?

en informationsmängd?

Andra frågan: Hur skiljer sig ett
certifikat från andra
dokument/dataenheter/filer/
informationsmängder?

**överordnat
begrepp**

**särskiljande
kännetecken**

1

2

3

4

5

6

7

8

9

stol

kännetecken

- möbel
- sittbar
- för en person
- med ganska hård sits
- med ryggstöd

stol

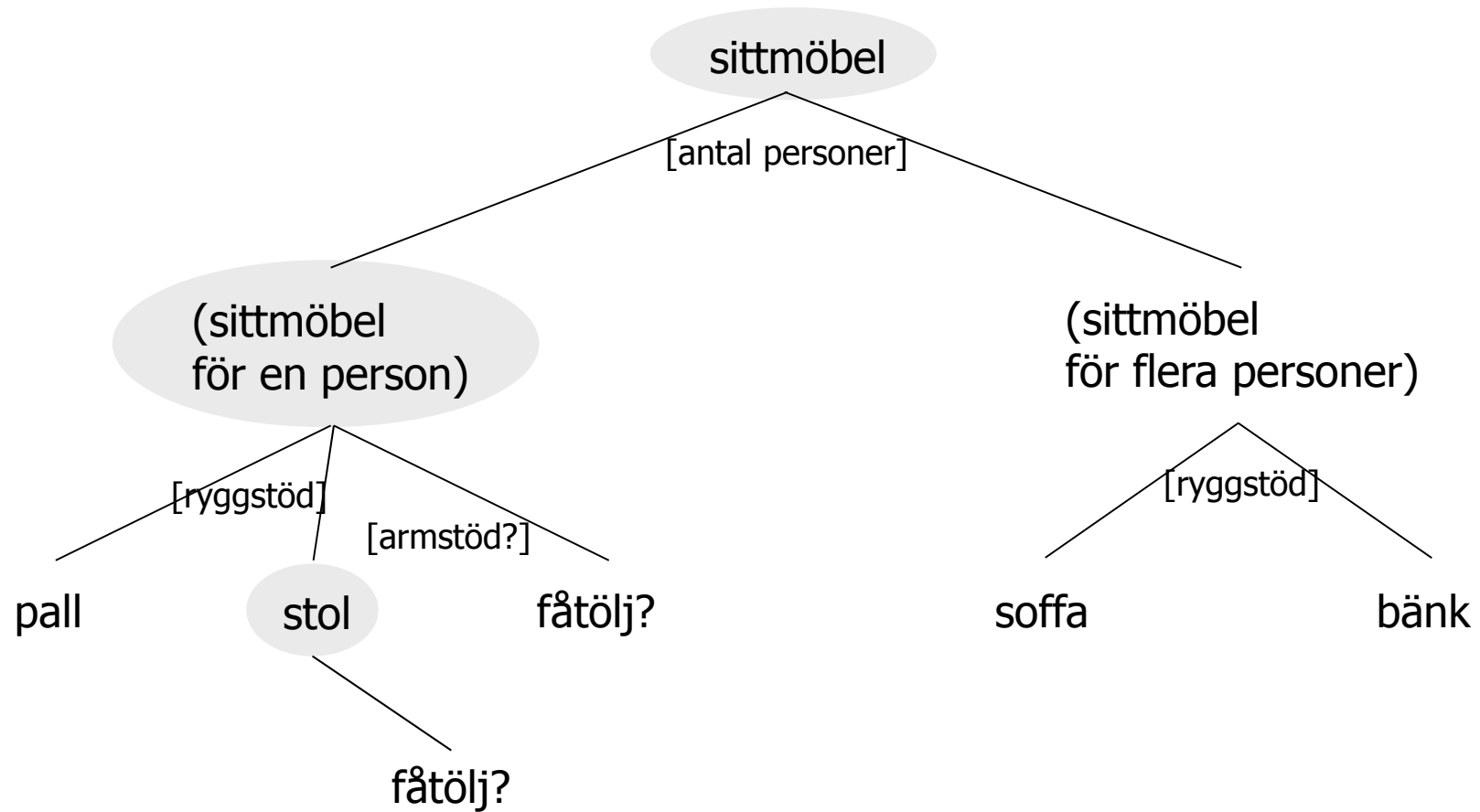
definition

sittenhets som är avsedd för en sittande person i upprätt eller lätt bakåtlutad ställning och som är försedd med ryggstöd

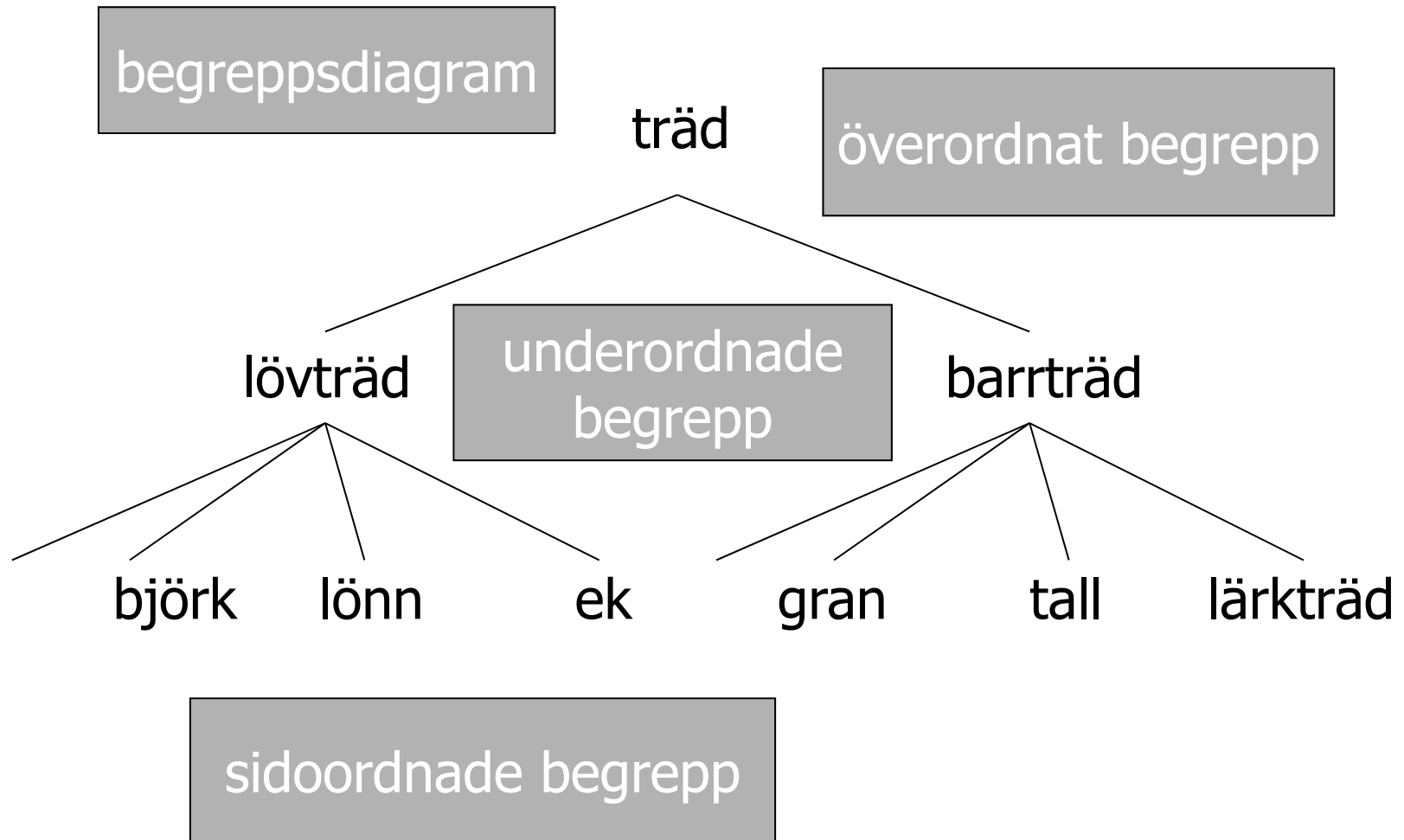
[SIR 2002]

© Terminologikum TNC

Begreppssystem för *stol*

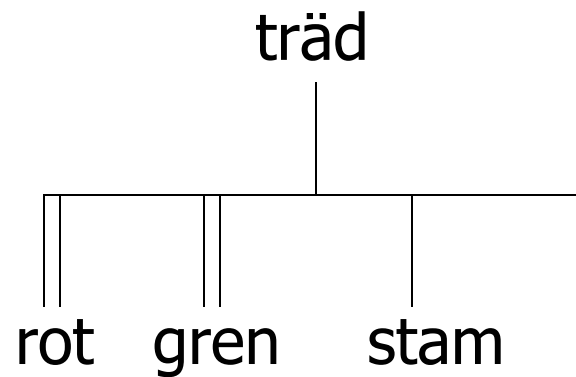
Generiskt begreppssystem – "typ av"

© Terminologikum TNC

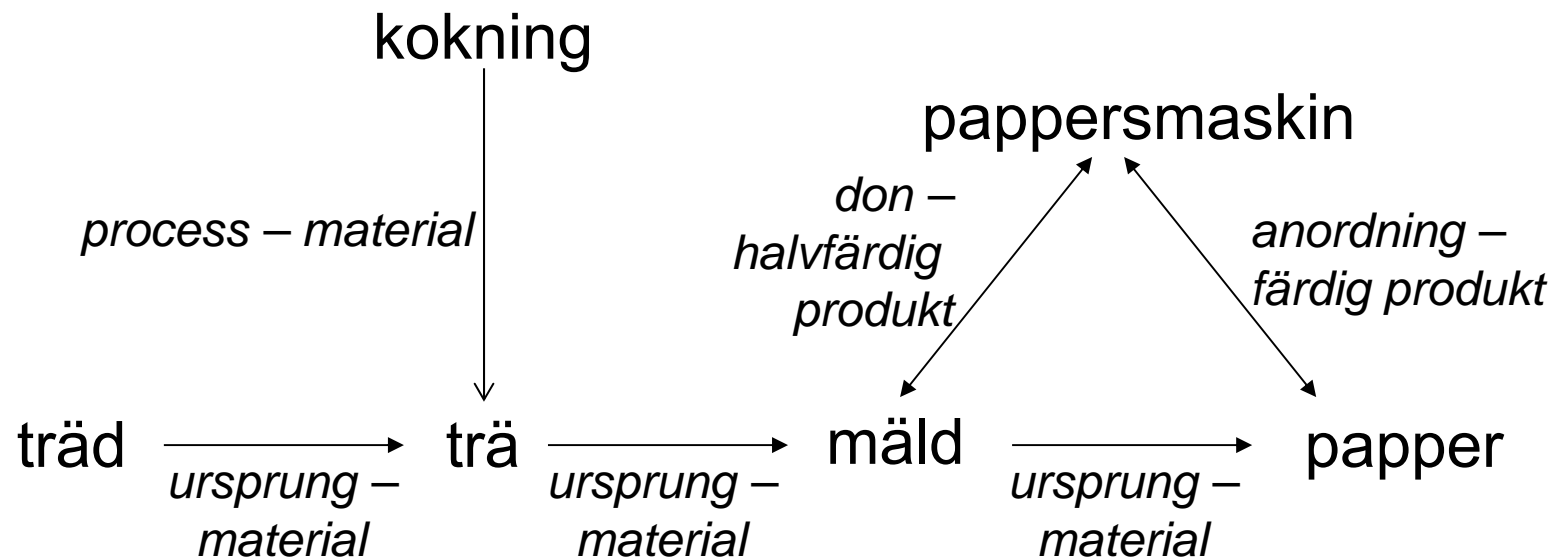
Partitivt begreppssystem – "del av"

helhets-
begrepp

delbegrepp

Associativt begreppssystem

Begreppssystem behövs

(även om man inte gör dem själv)

- för att förstå begreppets kontext och närliggande begrepp
- för att kunna jämföra med begreppssystemet på målspråket (som inte behöver se likadant ut)
- för att bedöma källors kvalitet
- för att kunna "flytta upp" (eller "flytta ned"), dvs. generalisera

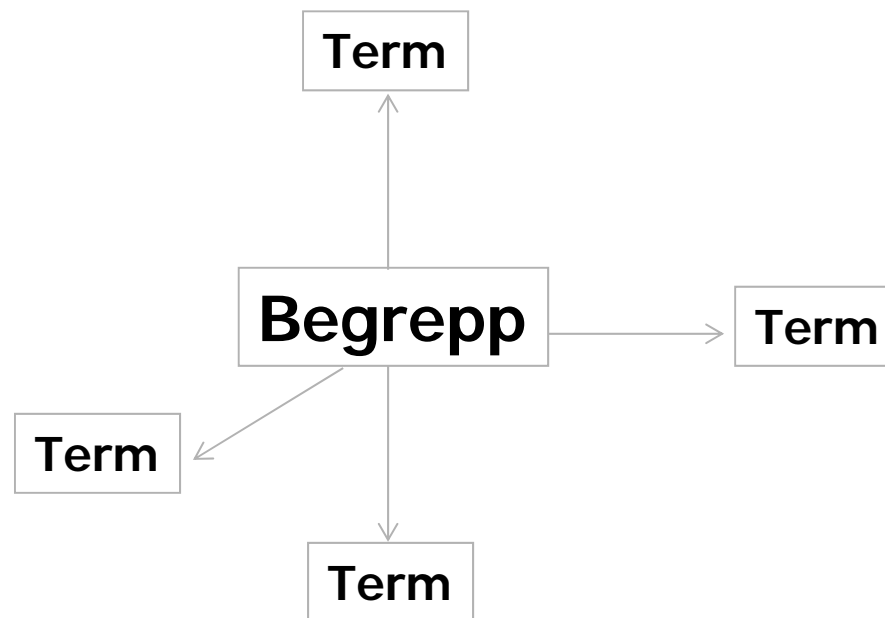
Definitioner behövs

(även om man inte skriver dem själv)

- för att förstå begrepp – och för att kunna välja term på målspråket
- för att bedöma källors kvalitet
- som ersättning för termer
- som komplettering till termer

Håll isär termer och begrepp!

Relation term–begrepp (1)

Synonymer

koka livligt
stormkoka
koka på hög värme
koka häftigt

koka livsmedel i vätska på hög värme och oftast utan lock

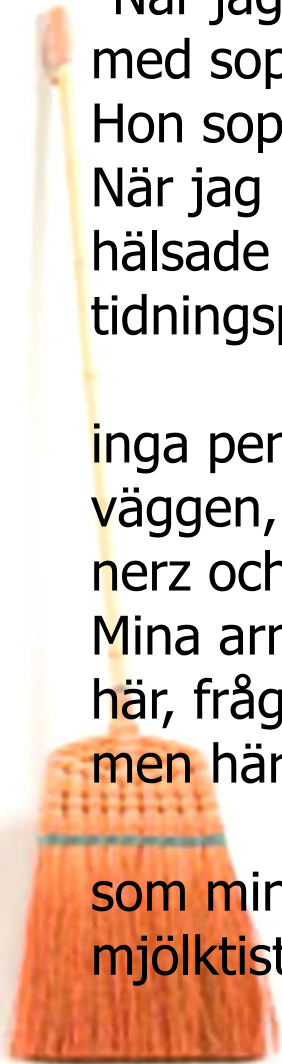
“När jag kom dit fjärde gången, stod barnets mor på gatan med sopborsten framför huset. Jag såg henne på långt håll. Hon sopade inte, hon lutade sig med armbågen mot skaftet. När jag kom närmare började hon borsta. Först när jag hälsade såg hon på mig. På trappan låg ett litet paket i tidningspapper.

På fabriken går det inget vidare, sade hon, vi har inga pengar mer till lektionerna. Hon lutade kvasten mot väggen, tog upp paketet och gav det till mig. En kudde av nerz och handskar av äkta lamm, viskade hon. Mina armar hängde, jag lyfte inte upp handen. Vad sopar du här, frågade jag, popplarna är ju där borta. Ja, sade hon, men här är dammet.

Borstskaftet kastade samma skugga mot väggen som min fars hacka i trädgården, när barnet önskade att mjölkstislarna skulle överleva sommaren.”

[Herta Müller: Hjärtdjur]

© Terminologikum TNC

“Als ich zum vierten Mal kam, stand die Mutter der Kinder mit dem **Besen** auf der Straße vor dem Wohnblock. Ich sah sie von weitem. Sie **fegte** nicht, sie lümmelte mit dem Ellbogen auf dem **Stiel**. Als ich näher kam, fing sie an zu **fegen**. Erst als ich grüßte, sah sie mich an. Auf der Treppe lag ein Päckchen in Zeitungspapier.

In der Fabrik geht es nicht gut, sagte sie, wir haben kein Geld mehr für Stunden. Sie lehnte den **Besen** an die Wand, nahm das Päckchen und hielt er mir hin. Ein Kissen aus Nerz und Handschuhe aus echtem Lamm, flüsterte sie. Meine Arme hingen, ich hob keine Hand. Was **fegen** Sie hier, fragte ich, die Pappeln sind dort. Ja, sagt sie, aber hier ist der Staub.

Der **Besenstiel** warf den gleichen Schatten an die Wand wie die Hacke des Vaters im Garten, wenn das Kind den Milchdisteln wünschte, daß sie den Sommer überleben.”

[Herta Müller: Hjärtdjur]

© Terminologikum TNC

term: **borste**

definition: redskap bestående av en mängd styva hår eller fibrer infattade i hållare

anmärkning: Borstar kan vara försedda med handtag eller skaft eller vara helt utan sådana och t.ex. användas för rengöring eller hopsamling. En grov borste med långt skaft benämns ofta **kvast**.

källa: Basord i våra fackspråk (2010)

term: **sopa**

definition: samla ihop och avlägsna skräp och lös smuts från golv med hjälp av sopborste, mattsopare eller sopmaskin

term: **avborsta**

synonym: **borsta av**

definition: avlägsna lös smuts från inredning och inventarier med hjälp av damm- och möbelborste

jämför: dammtorka

Källa: TNC 101: Städteknisk ordlista (2002)

© Terminologikum TNC

term: **sopborste**

synonym: **golvborste**

definition: borste med skaft, avsedd för sopning av golv

anmärkning: Det finns sopborstar med kort, halvlångt eller långt skaft.

Källa: TNC 101: Städteknisk ordlista (2002)

term: **kvast**

definition: redskap för vissa grövre arbeten, särskilt i sammansättningar, såsom tjärkvast, stålkvast, kalkkvast (vattnkvast), färgkvast

Källa: TNC 42: Målningsteknisk ordlista (1969)

term: **sopkvast**

definition: redskap för sopning för hand

de term: **Besen** m

Källa: TNC 62: Avfallsordlista (1977)

term: **piassavakvast**

definition: kvast på långt skaft med styv piassavaborst

jämför: tagelborste

Källa: TNC 46: Betongteknisk ordlista (1971)

term: **piassavaborste**

definition: sopborste med långt skaft och ca 10 cm lång, styv borst av piassavafibrer eller syntetfibrer

jämför: sopborste

Källa: TNC 101: Städteknisk ordlista (2002)

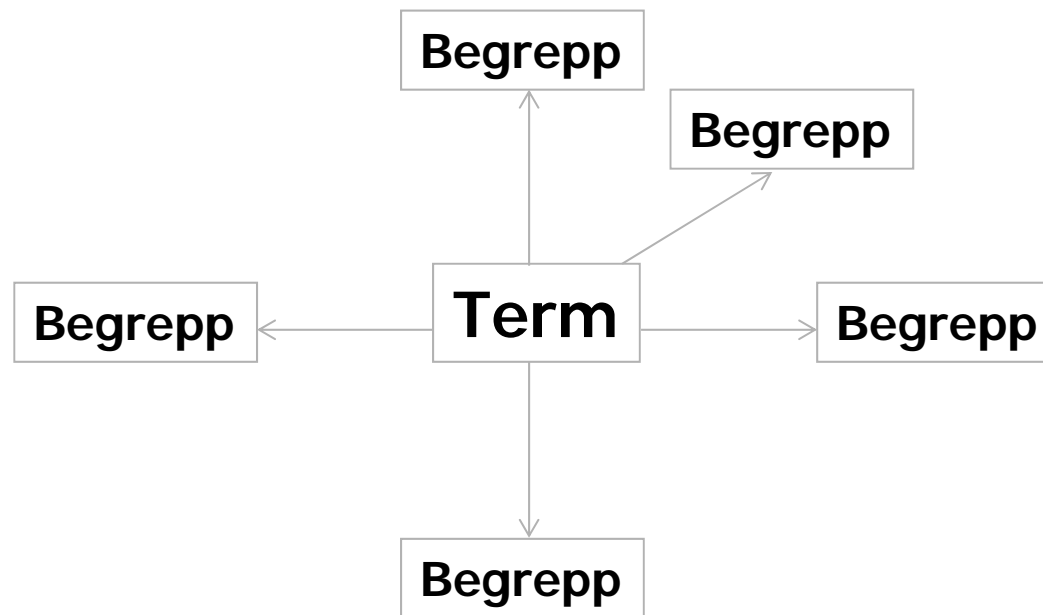
NE: kvast subst. ~en ~ar

ORDLED: kvast-en

• ett grövre redskap för sopning som består av ett långt skaft i vars ena ända ett knippe hopbuntade kvistar är fastsatt {→borste 1}:

kvastskaft; **piassavakvast**;

Relation term–begrepp (2)

anslag

stomme av sockerkaka till en del tårter och bakverk

Källa: Modern bakning, handbok i bakpulverbak

anslag

summa pengar som beviljats för visst ändamål

Källa: Nordisk förvaltningsordbok

anslag

form för tillkännagivande vid myndighets beslut om t ex tjänstetillsättning

Källa: Nordisk förvaltningsordbok

anslag -et -0 MASKIN

anordning på maskin som begränsar rörelsen hos en annan maskindel och bestämmer dess ytterläge

Källa: TNC 98: Tekniska basord (1995)

anslag

kortvarig elmetallering, i regel med stor strömtäthet

Källa: SMS 2967 (utg 1): Oorganiska ytbeläggningar. Terminologi

anslag

list eller skiva på ett hyllplan som begränsar hyllplansdjupet

Källa: SS 83 62 51 (utg 2) Dokumentation – Hyllställ för arkiv och bibliotek – Termer och huvudmått

Steg i översättarens terminologihantering

1. identifiera termen i texten

2. få en uppfattning om begreppet

3. hitta ekvivalenten, bedöm ekvivalensen, skapa ekvivalenten

ekvivalens

ekvivalensrelation

relation mellan benämningar som i olika språk står för samma begrepp

Benämningarna i en sådan relation kallas för ekvivalenter. Ekvivalens råder t.ex. mellan terminology (engelska) och terminologi (svenska)

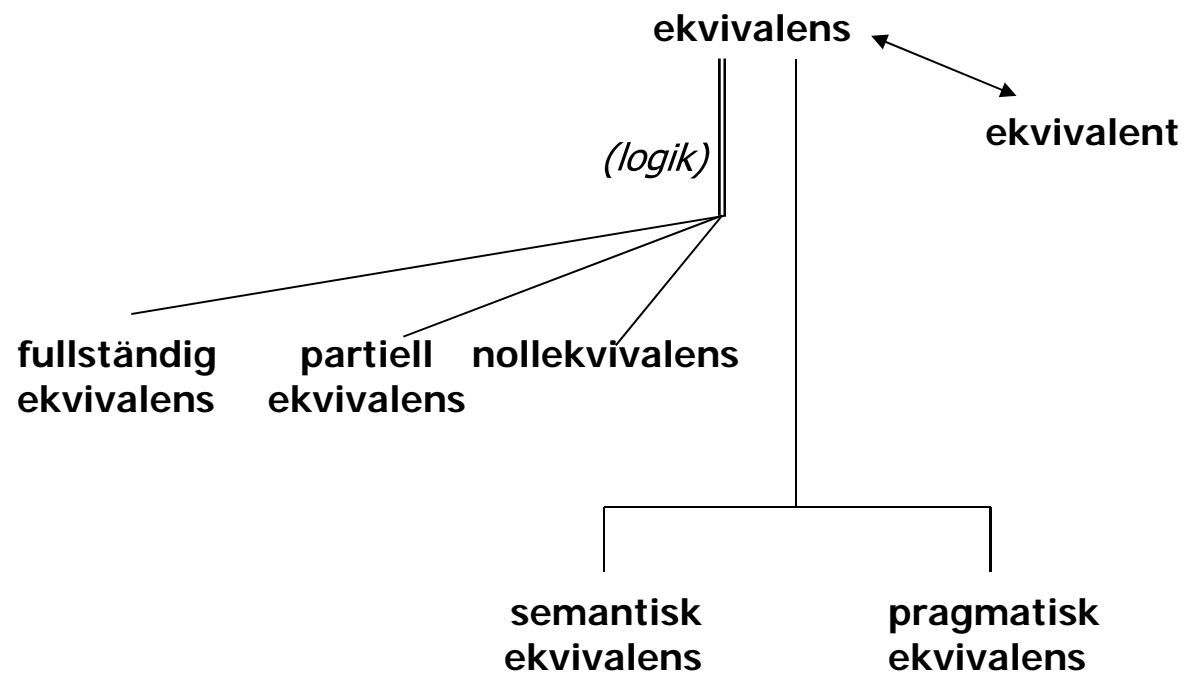
[Nordterm: Terminologins terminologi]

ekvivalens

den relation mellan käll- och måltext som innebär att den senare anses vara en översättning av den första

[Y. Lindqvist: "Högt och lågt ..."]

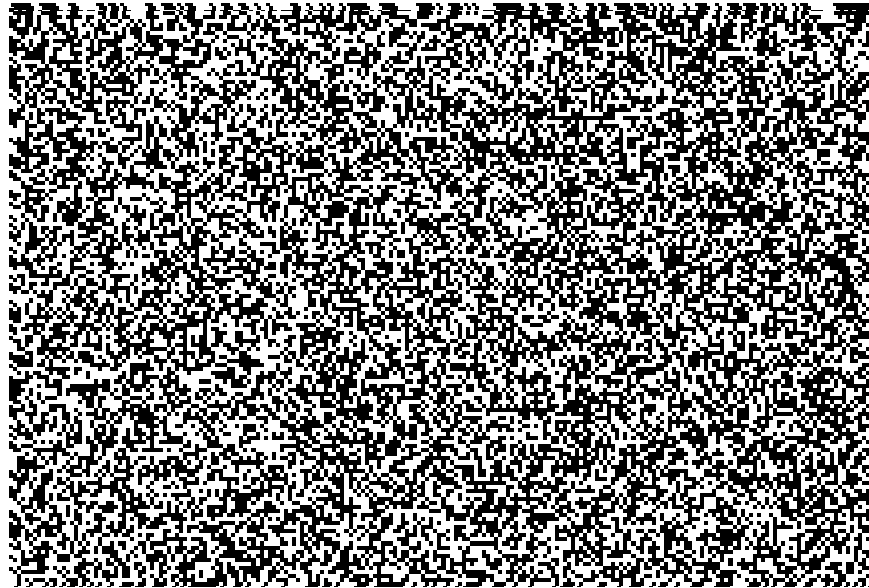
© Terminologikum TNC

[Källa: B. Svensén: Handbok i lexikografi]

© Terminologikum TNC

Olika stilnivåer

sv (bild)brus

sv ”myrornas krig”

en noise

Geografisk variation

<i>sv</i>	föryngring skogsreproduktion skogsförnyelse skogsföryngring återväxt uppkomst av plantskog eller ungskog som ersätter avlägsnad skog Termen skogsförnyelse används i Finland.
<i>en</i>	regeneration
<i>fi</i>	uudistaminen

Källa: TNC 96: Skogsordlista, 1994

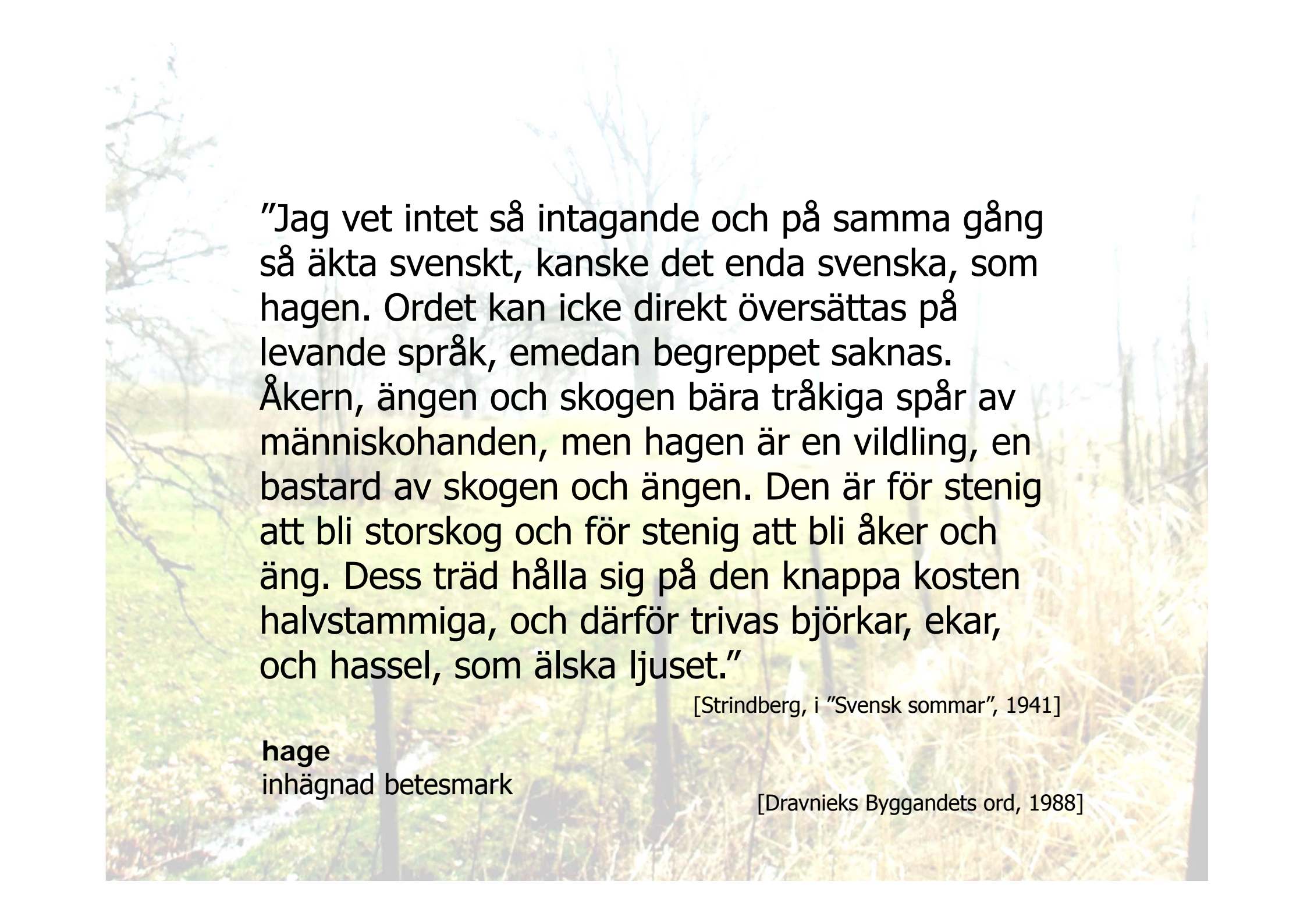
Termer förändras över tid ...

sv **kulörton**
Jfr kulörthet.
I stället för kulörton användes tidigare termen färgton.

en **hue**
Källa: TNC 88: Färg- och lackteknisk ordlista, **1988**

sv **färgton**
Termen färgton används ofta i betydelsen kulör men avser endast en karakteristisk egenskap hos denna. Färgtonen kan vara röd, blå osv, men kulören kan dessutom vara ljus, mörk, mättad, djup, gråaktig osv.

en **hue**
Källa: TNC 42: Målningsteknisk ordlista, **1969**

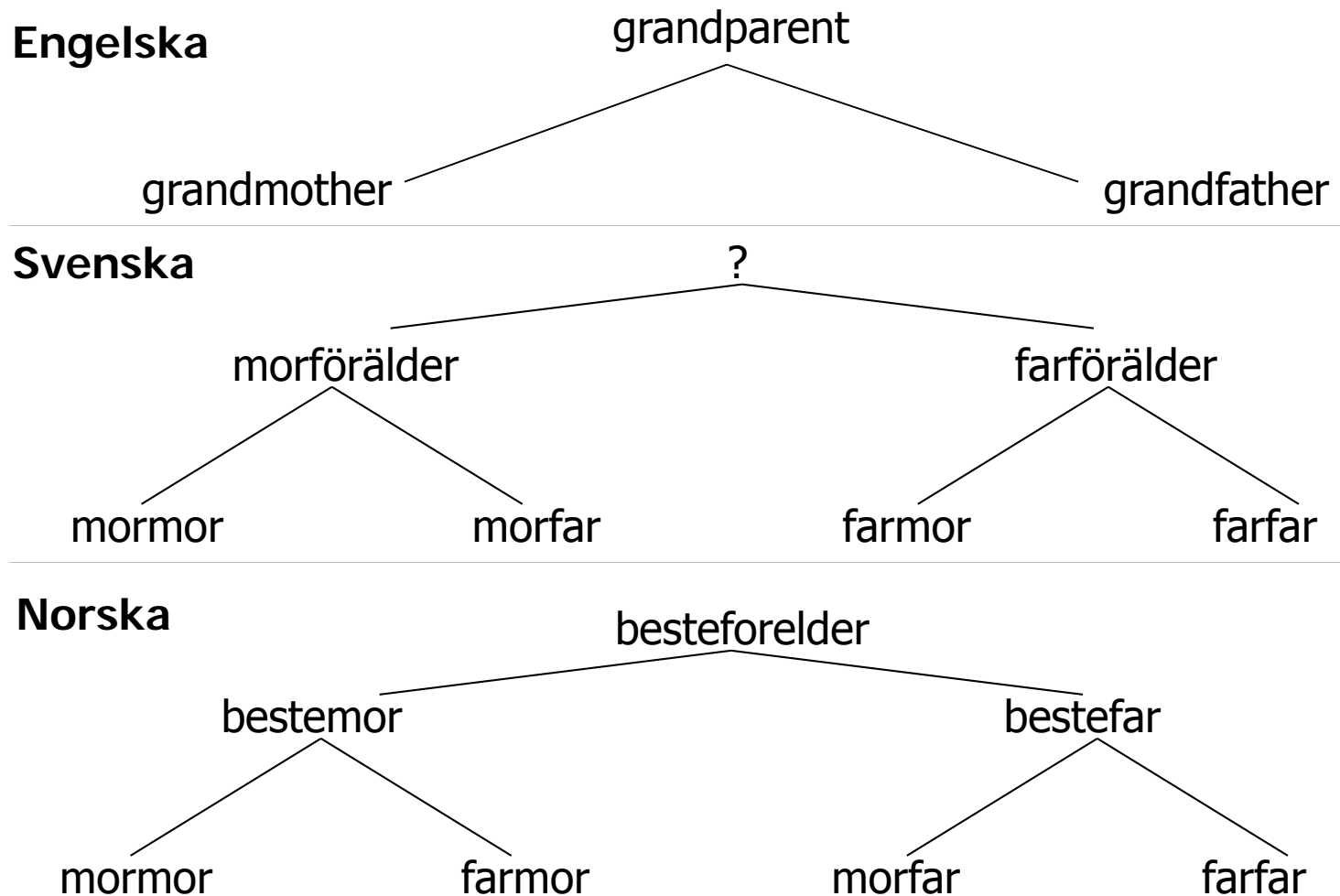
”Jag vet intet så intagande och på samma gång så äkta svenskt, kanske det enda svenska, som hagen. Ordet kan icke direkt översättas på levande språk, emedan begreppet saknas. Åkern, ängen och skogen bära tråkiga spår av människohanden, men hagen är en vildling, en bastard av skogen och ängen. Den är för stenig att bli storskog och för stenig att bli åker och äng. Dess träd hålla sig på den knappa kosten halvstammiga, och därför trivas björkar, ekar, och hassel, som älska ljuset.”

[Strindberg, i ”Svensk sommar”, 1941]

hage
inhägnad betesmark

[Dravnieks Byggandets ord, 1988]

Begreppssystem i olika språk

“Das Kind hat zwei Großmütter. Die eine kommt am Abend mit ihrer Liebe ans Bett, und das Kind sieht zur weißen Zimmerdecke, weil sie gleich beten wird. Die andere kommt am Abend mit ihrer Liebe ans Bett, und das Kind schaut ihre dunkeln Augen an, weil sie gleich singen wird.

[...]

Ich hatte der Schneiderin von der dunklen und hellen Königin und vom Kompaniefrisör des Großvaters erzählt, auch von der betenden und singenden Großmutter. [...] Deine beiden Großmütter kommen mir vor wie die beiden Schachköniginnen deines Großvaters, hatte sie gesagt.”

“Die Briefe von Edgars beiden Onkeln aus Österreich und Brasilien konnten sie nicht lesen, sagte Edgars Vater, weil sie auf Deutsch geschrieben sind.”

[Herta Müller: Hjärtdjur]

© Terminologikum TNC

”Barnet har en farmor och en mormor. Farmodern kommer på kvällen med sin kärlek till sängen, och barnet tittar upp i det vita taket, eftersom hon snart tänker be. Mormodern kommer på kvällen med sin kärlek till sängen, och barnet ser upp i hennes mörka ögon, eftersom hon snart kommer att sjunga.

[...]

Jag hade berättat för sömmerskan om den mörka och den ljusa drottningen och om min morfars kompanifrisör, också om min bedjande farmor och sjungande mormor. [...] Dina båda gamla påminner mig om din morfars båda schackdrottningar, hade hon sagt.”

”Breven från Edgars båda morbröder i Österrike kunde de inte läsa, sade Edgars far, därför att de är skrivna på tyska.”

[Herta Müller: Hjärtdjur]

© Terminologikum TNC

”De är alla släkt med varandra i komplicerade mönster som jag inte ens kan börja reda ut men som resten av min familj genast förstår. Till skillnad från mig får de hjälp av sin livslånga bekantskap med sitt omfattande släktträd och genom det arabiska språket, som har anpassats till att formulera dessa relationer på ett mer sofistikerat sätt än engelskan. Tanter, onklar och kusiner har beteckningar som markerar släktskapet på respektive förälders sida av familjen. Ordet *ami* säger sålunda varje arabiskt barn att det handlar om en av dess fastrar medan *hali* avslöjar att det är en moster som identifieras. Engelskans motsvarighet *aunt* för båda orden är inte alls så praktiskt.”

نحن

الأتاب ، تين البنغال

[Källa: S. Nathan: Ett annat Israel]

© Terminologikum TNC

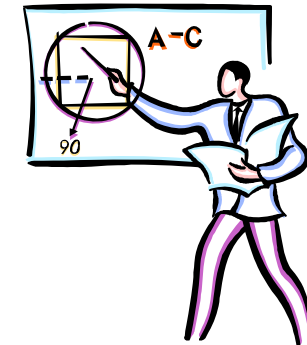
”Med tanke på att en kamratlig gest ibland kan uppfattas som en kränkning kanske inte heller kärlekens åtbörder är desamma överallt; också de måste översättas från ett språk till ett annat, de måste läras in. När det gäller vietnamesiska är det möjligt att klassificera och kvantifiera kärlekens åtbörder med hjälp av speciella ord: att älska utifrån tycke och smak (*thich*), att älska utan att vara kär (*thuong*), att älska förälskat (*yeu*), att älska berusat (*me*), att älska blint (*mù quáng*) och att älska av tacksamhet (*tinh nghia*). Det är med andra ord omöjligt att bara älska rätt och slätt, utan att använda huvudet.”

[Kim Thúy: Ru
översatt från franska av Marianne Tufvesson]

© Terminologikum TNC

Kulturrelaterade termer

- termen står för ett begrepp som inte existerar i målspråskulturen
- termen står för ett begrepp som existerar men i annan form i målspråskulturen
- termen står för ett begrepp som existerar i målspråskulturen (i samma eller annan form)

[baserat på Elisabeth Tegelberg, Tvärsnitt, 1/05]

© Terminologikum TNC

”Den kulturella särarten går mycket längre än problem av mer språklig natur. Typiskt svenska ord kan mycket väl översättas, men de kan inte alltid finna sin plats i ett franskt sammanhang, eftersom fransk kultur inte känner till vad begreppet står för [...]

Det finns mängder med detaljer som för en svensk läsare är glasklara, men som inte existerar eller är någonting helt annorlunda i Frankrike. [...] det svenska brevinkastet, brevlådan, som i Sverige sitter i dörren, men i Frankrike oftast hänger i farstun innanför porten [...] I det läget blir det svårt att få en fransk läsare att förstå hur polisen kan prata genom brevlådan med någon som vägrar öppna.”

[J. Outin: Översättningen som kulturbygga]

© Terminologikum TNC

“Och man förflyttar sig mellan översättningens två principiella poler: att föra texten till läsaren (försvenska) eller läsaren till texten (utvidga svenskan).”

[Anders Bodegård, 1997]

© Terminologikum TNC

Ekvivalens (forts.)

- översättningsekvivalenter

- + hög insättbarhet

- lågt förklaringsvärde

esoteric

esoterisk

preservation order

k-märkning

- förklaringsekvivalenter

- + låg insättbarhet

- högt förklaringsvärde

esoteric

förbehållen de invigda

preservation order

förklaring som kulturminne

Ideal: insättbar ekvivalent som samtidigt
har ett högt förklaringsvärde

[Svensén: Handbok i lexikografi]

© Terminologikum TNC

lokalisering (L10N)

anpassning av en produkt eller tjänst till en ny språklig och kulturell region

[Källa: Wolfgang Sturz, Technical Communicator's Forum (398)]

the process of adapting a product or software to a specific international language or culture so that it seems natural to that particular region

True localization considers language, culture, customs and the characteristics of the target locale. It frequently involves changes to the software's writing system and may change keyboard use, fonts, date, time and monetary formats.

[Källa: MultiLingual, #75, volume 16, issue 7, s. 7]

© Terminologikum TNC

internationalisering (I18N)

design och utveckling av en produkt som möjliggör multinationell, och möjligen flerspråkig, användning

globalisering (G11N)

(i webbsammanhang:) den process som genomförs för att utveckla lokalspecifika webbplatser och webbtillämpningar på ett sätt som gör dem språkligt och funktionellt användbara i ett eller flera länder utanför det land där de utvecklades

[W3C/SICS]

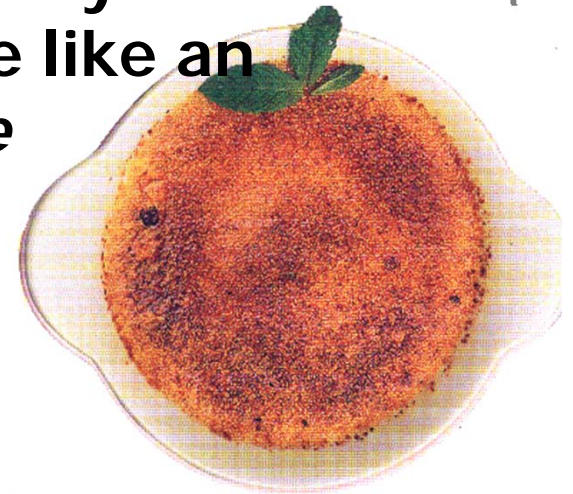
© Terminologikum TNC

”Han gick förbi huvudingången mot köksdörren, där Andy Maiden stod och såg på hur kocken flamberade en brylépudding. Kocken – en viss Christian-Louis Ferrer – hade hämtats hit från Frankrike för ungefär fem år sedan, för att han ytterligare skulle förbättra det grundmurade goda rykte som Maiden Halls mat redan hade. Just nu såg emellertid Ferrer, där han stod med en blåslampa i handen, mer ut som en mordbrännare än som *un grand artist de la cuisine*. Andys ansiktsuttryck visade att han delade Julians tankar.”

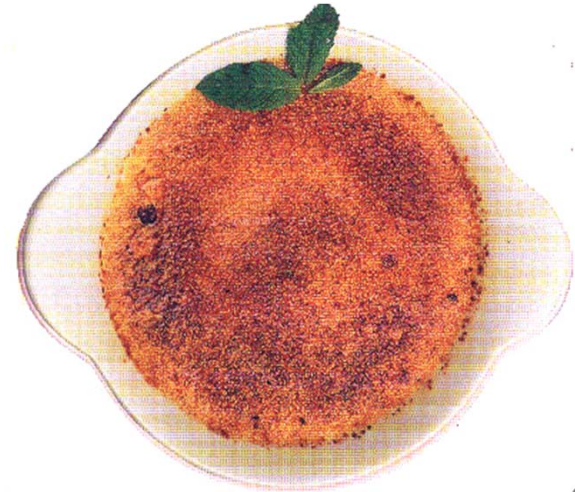

© Terminologikum TNC

”He skirted the main entrance and went in through the kitchen, where Andy Maiden was watching his chef put the flame to a tray of crème brûlée. The chef – one Christian-Louis Ferrer – had been brought on board from France some five years previously to enhance the solid if not inspired reputation of Maiden Hall’s food. At the moment, however, with culinary blow lamp in hand, Ferrer looked more like an arsonist than *un grand artiste de la cuisine*. The expression on Andy’s face suggested that he was sharing Julian’s thoughts.”

"Dédaignant l'entrée principale, il pénétra dans la maison par la cuisine où Andy Maiden observait son chef – qui préparait des crèmes brûlées. Le chef, un certain Christian-Louis Ferrer, avait été engagé cinq ans plus tôt afin de donner de l'éclat à la table de Maiden Hall. Pour l'instant, armé de son chalumeau, Ferrer ressemblait davantage à un incendiaire qu'à un artiste culinaire."

"Desechó la entrada principal y entró por la cocina, donde Andy Maiden estaba observando a su chef, el cual iba a flambear una fuente de *crème brûlée*. El chef, un tal Christian-Louis Ferrer, había llegado de Francia cinco años antes para mejorar la sólida aunque no inspirada reputación de la comida de Maiden Hall. Sin embargo, en aquel momento, con el encendedor de cocina en ristre, Ferrer parecía más un pirómano que *un grand artiste de la cuisine*."

flambera

bränna av

hälla uppvärmd 40-procentig sprit, t ex konjak eller likör, över en het maträtt och sedan antända spritångorna

Vid flamberingen brinner det mesta av alkoholen bort men aromen stannar kvar. Flambering sker ofta vid bordet och skapar då en effekt åt anrättningen. Den kan också ske vid spisen och är då ett moment i tillagningen och följs ofta av ytterligare tillagning av t ex en sås.

Källa Matlagningstermer – provköken förklarar

fr

sv

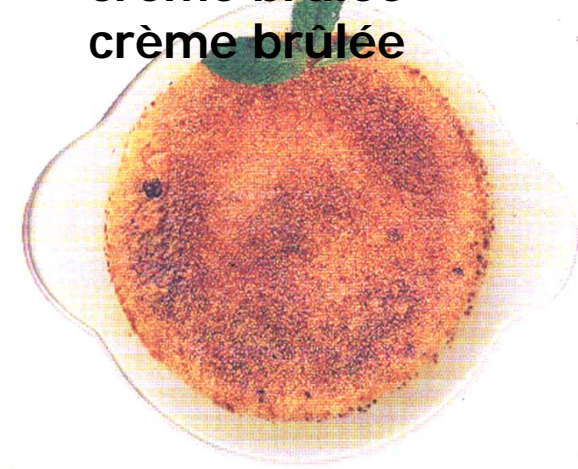

crème au caramel
brylépudding
(crème caramel)

fr

sv

crème brûlée
crème brûlée

TV4-chefen Jan Scherman bjuder personalen på **calvados** och **crème brûlée**. Det är dags att fira. [...] I ett obevakat ögonblick har han lovat att bjuda på **brylépudding** och **franskt äppelbrännvin** om "Vem vill bli miljonär?" passerar drömgränsen på 2,5 miljoner tittare.

– Någon nämnde **crème brûlée**, och scenen i Amelie Poulain där hon slår hål på det smälta sockertaket. Nu sitter jag här och är så sugen att jag inte vet vad jag ska göra. [...] Svenskans "**brylépudding**" har inte riktigt samma klang (och inte samma knapriga tak heller, väl?)

[Källa: Aftonbladet, 11 februari 2000 och http://hem.passagen.se/jorun/2003_02_02_lifearchive.htm]

© Terminologikum TNC

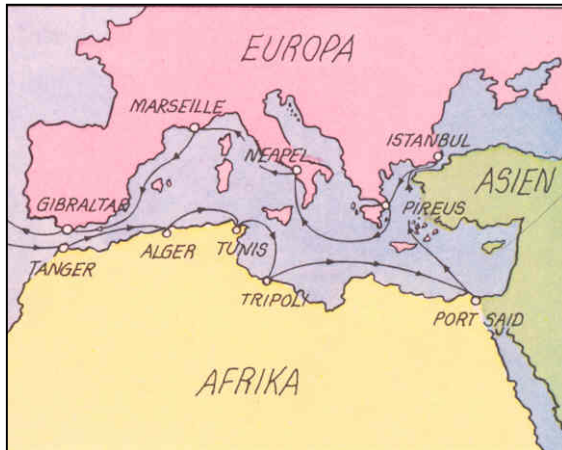
Målgruppsanpassning!?

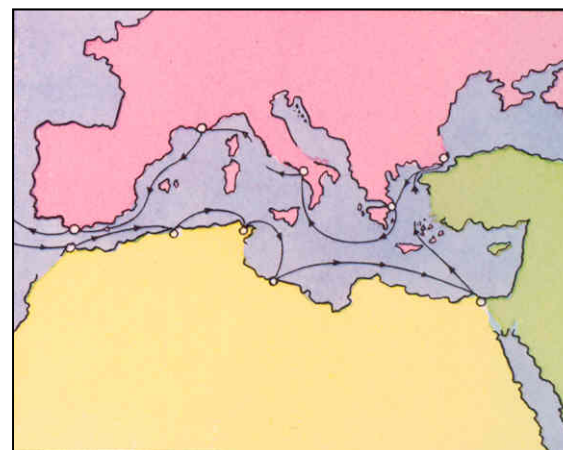
ur « Les cigares du pharaon »

ur "Cigars of the Pharaoh"

ur "Faraos cigarrer"

ur "Faaraon sikarit"

Steg i översättarens terminologihantering

1. identifiera termen i texten

2. få en uppfattning om begreppet

3. hitta ekvivalenten, bedöm ekvivalensen, **skapa ekvivalenten**

Strategier

1. Direkt motsvarighet finns
2. Översättningslån
3. Översättning av förklaring av källterm
4. Direktlån (termen överförs direkt)
5. Nybildning
6. Översättningsdubletter

[Källa: Helge Niska & Jorunn Frøili, 1992]

© Terminologikum TNC

Sveriges första Functional Food!

Skånemejerier presenterar den första produkten som är godkänd och märkt enligt livsmedelsbranschens regler för hälsopåstående.

Primaliv® är Sveriges första functional food, det vill säga ett vanligt livsmedel som dessutom har en specifik och dokumenterad hälsoeffekt. Läs mer på hp-info.nu.

Primaliv är en lättoghurt med en unik müsli som bevisligen utjämnar blodsockernivån efter måltid.

Blodsockernivån skall vara så jämn som möjligt under dagen, då mår du bäst.

Titta på www.primaliv.com så får du veta mycket mer.

Primaliv: 200 gram yoghurt (0,5% fett) med unik müsli, som innehåller lösliga havrefibrer, s.k. betaglukaner. Lösliga fibrer kan, som en del av en näringsriktig kost, bidra till hälsosamma kolesterolvärden. Produkten är rik på lösliga havrefibrer. Primaliv finns i tre goda smaker: Skogsbär, Naturell och Vanilj.

KOM
OCH SMAKA
FLER AV VÅRA
PRODUKTER I MONTER
A05:30 PÅ
ALLT FÖR HÄLSAN
14-16 FEB.

 SKÅNEMEJERIER

Mejeriforum tel 020-31 31 00. www.skanemejerier.se www.primaliv.com

© Terminologicentrum TNC

TNC

Strategier för termbildning

Direktlån

functional foods

Anpassning till svenska

funktionalfooden

Översättning till svenska

funktionell mat

Ombildning till svenska

mervärdesmat

Krav på termer (1)

- Termen bör vara **precis**
Ex.: *öppningsspak* hellre än *öppnare*;
plan yta (utan ojämnheter),
horisontal yta (som inte lutar)
- Termen bör vara **entydig** inom varje ämnesområde
(en term – ett begrepp)
Ex.: *radar*, *laser*, *webbplats*
- Termen bör vara **accepterad av fackmän**,
ibland även internationellt
Ex.: *jitter*, *litopon*, *tungt vatten*

Krav på termer (2)

- Termen bör **passa in i språkbruket**, bl.a. i fråga om byggbarhet
Ex.: *infartsparkering* hellre än *park-and-ride*
- Termen bör **inte** vara **missvisande**
Ex.: *kärnenergi* hellre än *atomenergi*
- Termen bör vara **språkekonomisk**
Ex.: *förnybar* hellre än *förnyelsebar*, *betalkort* hellre än *betalningskort*
- Termen bör vara **genomsynlig**.
Ex.: *höghusbrevbäring*

Att skapa nya termer

sammansättning

*enstegsblekning, flygpostpapper, resväskepapp,
vattenånggenomgångskoefficient*

flera ord

askfritt papper, byggnad med särskilt bevarandevärde

avledning

borrning, blekeri, glätt

ellips

flextid, ubåt, pH-värde

Att skapa nya termer

metafor

apelsinskalsyta, mus, gjutskägg, krokodilhud, fiskögon

terminologisering

besök (inom sjukvården), ösa (inom matlagning)

lånord

kurl, kraftliner

Att skapa nya termer

sammansättning

tvåkomponentfärg, bränslecykelkostnad, varmförzinkad

flera ord

relativ fuktighet, byggnad med särskilt bevarandevärde

avledning

borrning, absorbent; sinnesundersöka

ellips

flextid, ubåt, pH-värde

metafor

apelsinskalsyta, mus, gjutskägg

terminologisering

besök (inom sjukvården), ösa (inom matlagning)

”Men teksten er gjennomsyret av termer og uttrykk fra fiske og trålbåter. Det handler om hittil usette dypvannfisker og skumle udyr. Og hva *gjer* jeg? Som norsk dame fra fiskerinasjonen Norge kan jeg ikke tillate at min tekst utløser rå latter hos alle trålfiskerne som kaster seg over den første romanen som handler om jobben deres!. Det hele må være korrekt, tenker jeg, ingen gjetninger, ingen omtretligheter. Jeg må ikke bomme på noe her. [...]

Det er ikke så mye det at man ikke forstår ordene. En trålfisker ser antagelig det hele for seg, men dessverre er det så få trålfiskere som gidder å oversette en roman for dårlig betaling, så forlagene må nøye seg med en person som overhodet ikke ser noe for seg. Det overraskende for meg var at så å si ingen av faguttrykkene ovenfor fantes i de mange tekniske ordbøkene. Det er sannelig snevre rammer for teknikk.”

[E. Kolstad: Språknytt, 2/2006]

© Terminologisentrum TNC

Terminologiska källor

- Vilka typer finns?
- Var finns de?
- Hur hittar jag i dem?
- Hur bedömer jag informationen i dem?

Hjälpmedel

- Experter

“Den unge John Franklin tar värvning i flottan. En av hans första uppgifter blir att rabbla alla segel, som man rabblar katekesen, från “förröjelsetag till kryssröjelbardun”. Där stod de uppräknade i boken, alla seglen på tyska. Jag tillbringade mycket tid hängande över sjöfartslexikon i Marinmuseums bibliotek och upptäckte att de flesta segel inte bara hade ett namn utan flera. Hur skulle jag kunna avgöra vilket segelnamn som passade ihop med ett annat? Jag klagade min nöd för museichefen som kopplade ihop mig med en pensionerad örlogskapten, en före detta skeppsgosse som gått långa vägen. Han kunde ingen tyska. Vi gjorde då så att jag översatte texten, innehållande segeltermen och kommandoord, till ett svenskt amatörsegelspråk som han sedan med sitt yrkeskunnande omsatte i fackmannaspråk. I det här fallet kan man kanske säga att jag blev operatören, han var yrkesmannen som klargjorde processen för mig.”

[Meta Ottosson, 1997]

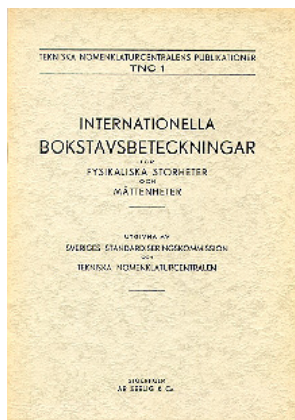
© Terminologikum TNC

Hjälpmedel

- Experter
- Branschorganisationer, myndigheter
- Ordlistor

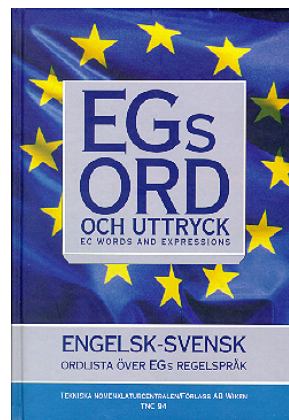
TNC-publikationer

TNC 1

TNC 39

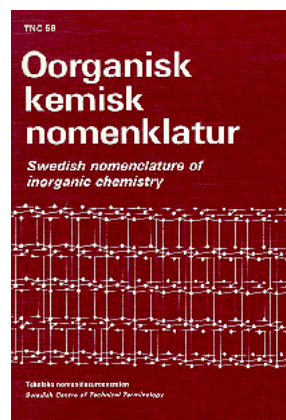
TNC 94

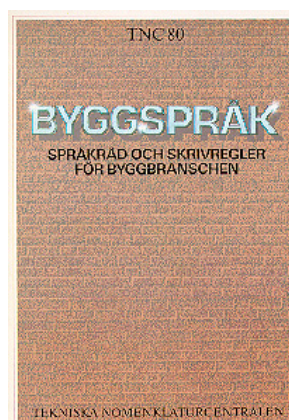
TNC 92

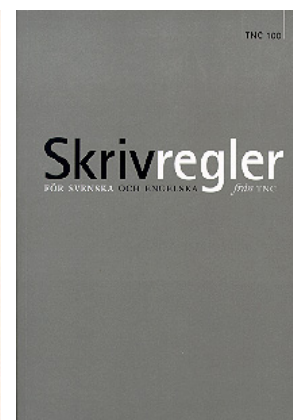
TNC 101

TNC 56

TNC 80

TNC 100

sök & hjälp.

Ordlista

A B C D E F G H I J K L M

A

Adjunkt
En adjunkt är en högskole grundläggande högskoleu

Akademi
Av det grekiska ordet aka eller lärt samfund.

Akademisk kvart
Att en föreläsning börjar i gammal företeelse som f

Allmän behörighet
Se Grundläggande behöri

> Ordlista

■ CMM

Color Management Module – färghanteringsmodul, kallas också för färgmotor. Ett specifikt program i färghanterings-systemet som utför konverteringarna mellan systemets enheter med hjälp respektive enhets ICC-profiler.

■ ColorSync

Färghanteringssystem på operativsystemsnivå utvecklad av Apple Computer för MacOS.

■ Fotospektrometer

Instrument som mäter färg genom att registrera intensiteten hos ljusväglängderna över det synliga spektrat. Resultatet av mätningen blir värden i CIE Lab-färgmodellen.

■ Färgmodell

n-dimensionellt koordinatsystem som används för att beskriva färg numeriskt. Beroende på vilken modell det gäller benämns axlarna [Red, Green, Blue] [RGB]; [Hue, Lightness, Saturation] [HLS]; [Cyan, Magenta, Yellow, Black] [CMYK] och [Lightness, a, b] [Lab].

allmänna eller specielltillverkade. Allmänna profiler är skapade av enhetens tillverkare. De beskriver karaktären hos en grupp enheter betraktade under samma förhållanden. Speciella profiler skapas för en specifik enhet under specifika förhållanden med hjälp av en profileringsprogramvara och mätinstrument såsom fotospektrometer och kolorimeter. ICC-profilen består egentligen av en tabell med värden som beskriver hur färgmotorn ska kompensera för just den enhetens svagheter på ett sådant sätt att färgåtergivning blir bra.

■ Kalibrering

Den process där man ställer in en viss enhet till ett utgångsläge där man känner till dess färgkaraktärer. Görs innan karakterisering av enheten sker.

■ Karakterisering

Den process där ICC-profiler skapas för att beskriva en viss enhets specifika färgkaraktär. Karakterisering görs därför på alla enheter som ingår i produktionskedjan: bildskärmar, scanner, färgprintrar, tryckpressar etc.

Fasskiftsfotomask

Normala fotomasker är binära, ljus antingen eller släpps igenom. De minsta på avancerade halvledarchip är så små att de är svåra att tillverka genom normala fotomasker med den korta ljusväglängden. Till skillnad från en vanlig fotomask har en fasskiftsfotomask en kombination av ljus och mörker som släpper igenom 180° fasområden. Detta gör att kontrasten ökar och strukturen på halvledarchip blir mer precist.

is som ett fotonegativ. "Bilden" på masken tas med Micronics system och utvecklas som en litografisk process till kund. Mikrolitografiska fotomasker består av en emulsion på glas eller krom på

Ordlista

Årsredovisning 2004

Kort om Micronic | VD summerar | Micronic-aktien | Micronics verksamhet | Micronic och tekniken | Micronics organisation | Finansiell information | Redovisningsprinciper och noter | Övrig information

PDF för utskrift

Bakåt | Hemsida | Framåt

Ordlista | Adresser

Ordlista

LCD

LCD (Liquid Crystal Display), den vanligaste tekniken för platta bildskärmar. LCD-bildskärmar baseras på flytande kristallteknik, en elektriskt aktiv vätska som används i den vanligaste typen av platta skärmar. Det finns två huvudteknologier: passiva (PM-LCD eller TN/STN LCD) och aktiva (TFT-LCD).

MEMS

MEMS, som står för MikroElektroMekaniska System, är en teknologi där komplexa elektromekaniska element och kretsar integreras på ett kiselsubstrat.

PM-LCD

Passive Matrix LCD. En enklare och billigare teknik för platta bildskärmar som används framför allt för mindre, ofta svartvita, bildskärmar till exempel till mobiltelefoner.

Lexikografi – terminologi

nyckel

1 litet (metall)redskap som är noga avpassat för att öppna eller stänga visst lås vanl. med en karakteristisk form lämpad för den normala vridningsrörelsen: ~n till källardörren; inbrottet gjordes med hjälp av falska nycklar; han vred om ~n ett extra varv
BET.NYANSER: **a)** överfört viktigaste (och enda) medel för att uppnå ngt: ~n till framgång; en ~ till ökad export; ~n till mordgåtans lösning **b)** bildligt (i plur.) om vissa orkidéer: ängsnycklar; Sankt Pers nycklar; Jungfru Marie nycklar
KONSTR.: en ~ (till ngt)
HIST.: sedan äldre fornsvensk tid; fornsv. lykil, nykil; till ett verb motsvarande isl. lúka 'stänga'; besl. med lock

NEO

nyckel

manöveranordning för spärrmekanism och spärrlement i lås

SS 2218 (utg 2), 1990: Byggnadsbeslag -
Lås och beslag till dörrar och fönster, SMS

© Terminologikum TNC

Lexikografiska ordlistor

- redogör för ord och dess betydelser
- behandlar allmänspråk och fackspråk
- förklarar ett ord för den som inte vet vad det betyder
- är oftast beskrivande

Terminologiska ordlistor

- redogör för begrepp och dess termer
- behandlar alltid fackspråk
- presenterar en definition som fackfolk är överens om
- blir oftast normerande

Olika utgångspunkter

TERMINOLOGI

onomasiologisk utgångspunkt

utgår från innehållet (begreppet)
och rör sig mot uttrycket (termen)

LEXIKOGRAFI

semasiologisk utgångspunkt

utgår från uttrycket och fastslår
dess betydelse

En artikel – alla betydelser

NORSTEDTS LOGGA IN BLI MEDLEM TI

ENGELSKA

ORD

SVENSKA **ENGELSKA** TYSKA FRANSKA SPANSKA

svenska till engelska
 engelska till svenska

Sök [» Sökhjälp](#)
[» Inställningar](#)

Resultat 1 - 1 av 1 för "anslag" Wikipedia Google Skriv ut

anslag Exempel

substantiv

- kungörelse **notice**; affisch äv. **bill, placard** 🔊
- penningmedel **grant, subvention, allowance**; understöd **subsidy** 🔊 +
- på tangent **touch** 🔊
- tekn. projektils **impact** 🔊
- intriger **plot** < mot against> 🔊
- kok. **light sponge cake** [as a base for gateaux etc.] 🔊

© Terminologikum TNC

Ett begrepp – en termpost

Termpost 2 av 5

[<< Föregående](#) [Nästa >>](#)

SVENSK TERM:	anslag
DEFINITION:	belopp i statsbudgeten som riksdagen beslutar får användas för ett visst ändamål
ENGELSK TERM:	appropriation
DEFINITION:	a sum of money in the central Government budget which the Riksdag decides may be used for a specific purpose

Termpost 4 av 5

[<< Föregående](#) [Nästa >>](#)

SVENSK TERM:	anslag
DEFINITION:	anordning på maskin som begränsar rörelsen hos en annan maskindel och bestämmer dess ytterläge
ENGELSK TERM:	stop

“När översättare slår i lexikon är det alltså mer en fråga om att inte ta fel än att hitta rätt. Ett slags bakvänt letande. Ett inringande med hjälp av uteslutningsmetoden. [...]
Räcker det då med en stor synonymordbok, en dito frasordbok, en diger ordbok plus en fauna, en flora och Bibeln, på helst flera språk, samt en encyklopedi som täcker, säg allt? Svaret är nej. Man måste i så fall ha tillgång till alla dessa verk från alla olika tidsepoker. Man måste, enkelt uttryckt, ha tillgång till alla verk, från alla tider för att vara riktigt på den säkra sidan.”

[Viveca Melander, 1997]

© Terminologikum TNC

Hjälpmedel

- Experter
- Branschorganisationer, myndigheter
- Ordlistor
- Handböcker, läroböcker
- Facktidskrifter
- Klassifikationssystem
- Produktkataloger <www.kompass.se>
- Standarder <www.sis.se>
- Rikstermbanken

© Terminologikum TNC

Sökmotorer som verktyg ...

- används termen inom ämnesområdet ifråga?
- fraseologi?
- synonymer/varianter – frekvens?
- synonymer/varianter – fördelning enligt stil och kontext?
- förekomst i texter (som kan leda fram till andra texter som behandlar samma ämne)

[Henrik Selsøe Sørensen, 2002]

Kombinationssökningar:

- [term] + ordlista/definition/förklaring/lexikon etc.
ex.: byggnadsverk ordlista
- [term] + [ämnesområde]
ex.: planering bygg | anslag bakning
- [term] + ordlista + [källspråk] + [målspråk]
ex.: byggnadsverk ordlista svenska English
- [term] (källspråk) + [målspråk]
ex.: byggnadsverk English
- [term] + [branschförening/branschorganisation]
ex.: byggnadsverk "Sveriges Byggindustrier"
- fraser: "[term] är (en typ av)", "[term] betyder"
ex.: "byggnadsverk betyder"

[] = det man söker efter

[Susan Larson m.fl.]

© Terminologikum TNC

Bra tips för (Internet)sökningar

- Sök utländsk term på svenska sidor.
- Ta bort med minustecken: terminologi -vetenskap, -.dk
- Sök på sidan: **Ctrl + f**
(ibland – i t.ex. Wordfiler på Internet – **Ctrl + b**)
(ibland inte möjligt, t.ex. i skyddade pdf-filer)
- Ta bort trunkering: x., "x" m.fl.
- Använd SQL (Standard Query Language) (avancerade sökningar!)

Sök:

- via bildsök
- via geografiskt ursprung (Google: välj domän eller ange **site:.se**, Altavista: host:XX + [term])
- enbart bland definitioner: define:[term]
ex.: define:byggnadsverk
- byt språkkod: <http://x/sv/x.html> → <http://x/en/x.html>

Hjälpmedel

Bra länksidor och portaler, t.ex.

- **TNC:** <www.tnc.se>
- **Terminology Forum:** <www.uwasa.fi/termino>
- **Terminology resources on the WWW:**
<<http://forum.europa.eu.int/irc/dsis/coded/info/data/coded/netlinks.htm>>

Hjälpmedel

Termbanker: www.tnc.se (Termbanker och lexikon)

- **GDT** <www.granddictionnaire.com/>
- **Termite** <<http://www.itu.int/search/wais/Termite/index.html>>
- **FAO TERM** <<http://www.fao.org/faoterm/main-e.htm>>
- **ILO TERM**
<http://www.ilo.org/iloterm/ns?a=T_P1.start&u=&login=USER&password=isiterm&direct=YES#expanded>
- **UNTERM** <<http://157.150.197.21/dgaacs/unterm.nsf/>>
- **Eurodicautom** <<http://europa.eu.int/eurodicautom>>
- **TIS, Europeiska rådets termdatabas**
<http://tis.consilium.eu.int/servlet/driver?page=tisenq_query&SL=&TL=&SEARCH_TYPE=Phrase&SEARCH_MODE=Normal&SEARCH_TERM=&SC=&HPP=25>
- **IATE** <iate.europa.eu>
- **Termium** <<http://www.termium.com/tpv2alpha/alpha-fra.html?lang=fra>>
- **ISO Concept Database** <<http://cdb.iso.org>>

Termbanker

- GDT
- Termite
- FAOTERM
- ILOTERM
- UNTERM
- Termium, m.fl.
- Eurodicautom
- TIS
- IATE

IATE – Inter-Agency Terminology Exchange → Interactive Terminology for Europe

The screenshot shows the IATE search interface with the following elements:

- Navigation:** Consultation | Data Manipulation | Communication | Preferences | Administration | Help | Change Password | Logout
- User Info:** User Name: westekj, Role: TNC Terminologist
- Search Parameters:**
 - Source Language: en - English
 - Target Languages: Any, cs - Czech, da - Danish, de - German
 - Institution: Any, 1 - Council, 2 - COM, 3 - EP
 - Type of Search: Normal (Max.100hits), Extended (Max.300hits)
 - Looking For: All, food security
 - Matching: Exact Match, Minimum Reliability Value: 0 - downgraded prior to deletion
 - Domains table (see below)
 - Term Reference: [input field]
- Buttons:** Search, Reset

Domains			
Logical Operator	Select	Domain Code	Domain Description
[v]	[>]	[input]	[input]
[v]	[>]	[input]	[input]
[v]	[>]	[input]	[input]

Sökgränssnitt

(CST, Danmark och Q&R, Grekland)

IATE

InterActive Terminology
for Europe

svenska (sv)

[Söskärm](#) [Hjälp](#)

electronic*

Sök

en > Alla (område: Alla områden, typ av sökning: Alla)

Resultat 1- 10 av 2115 för **electronic***

Handelspolitik, Informationsteknik och databehandling [Council]

[Hela
posten](#)

EN e-suite

★★★★

NL e-suite

★★★★ @

virtueel kantoor

★★★★ @

Informationsteknik och databehandling, Penningväsen [Council]

[Hela
posten](#)

EN network money

★★★★ @

CS síťové peníze

★★★★ @

DA netværkspenge

★★★★ @

DE Netzgeld

★★★★ @

EL δίκτυακό χρήμα

★★★★ @

ES dinero de red

★★★★ @

FI verkkoraha

★★★★ @

monnaie électronique sur réseau

★★★★ @

FR cyber-argent

★★★★ @

monnaie de réseau

★★★★ @

HU hálózati pénz

★★★★ @

IT moneta elettronica su rete

★★★★ @

[IATE]

© Terminologocentrum TNC

TNC

EuroTermBank

DA DE ET EN LV LT HU PL

[Home](#) | [Search](#) | [Resources](#) | [Forum](#) | [News](#) | [Customize](#) | [About](#) Login | New User

Welcome to EuroTermBank, your one-stop gateway to optimised term bank and top European terminology resources through a consolidated interface.

[Advanced search](#)
From To

NEWS

Minister for Electronic Government Affairs launches EuroTermBank at the Latvian opening ceremony

On February 21, 2007, Latvian Minister for Electronic Government Affairs Mrs. Ina Gudele launched EuroTermBank at the Latvian opening ceremony. Other speakers included Prof. Andrejs Veisbergs, Chairman of the State Language Commission, and Prof. Juris Ekmanis, President of the Latvian Academy of Sciences. A large audience of linguists, terminologis...

ALL NEWS

- [International conference on terminology issues](#)
- [ETB in Third Terminology Summit](#)
- [LKI activities in ETB project](#)
- [The Baltic countries terminologists school](#)
- [Meeting with Lithuanian terminologist in European Council, Brussels](#)
- [Terminology of national languages and globalization](#)
- [TSTT 2006 Conference, Beijing](#)
- [Warsaw International Forum of Court Interpreting and Legal Translation in the Enlarged Europe](#)
- [ISO/TC37 meeting week, Beijing](#)
- [Meeting with terminologists from Swedish Centre for Terminology](#)

DISCUSSIONS

- Discussions on terminology
- Discussions on resources
- Other discussions
- Discussions on User Interface

PROJECT PARTNERS

Tilde
The Institute for Information Management
Centre for Language Technology at University of Copenhagen
The Information Processing Centre
University of Tartu
MorphoLogic
Latvian Academy of Science
Institute of Lithuanian Language

© 2006-2007 EuroTermBank Consortium. All rights reserved.

[User Conditions](#)

© Terminologicentrum TNC

EuroTermBank

[Home](#) [Resources](#) [Downloads](#) [News](#) [Help](#) [About](#)

From English (en) To Select target language [Show Advanced Options](#)

Enter a term and choose one or several target languages

Currently in EuroTermBank

101 local resources
4 externally linked databases
2.3M terms
625 345 entries
200 000 definitions
27 languages

[More](#)

Access EuroTermBank from Where You Work!

One-click access to EuroTermBank terms from your everyday software – **Microsoft Word**

Besides it's **free** to download and use!

[Learn more](#) | [Download](#)

Search and Explore Terminology with the New EuroTermBank

Welcome to the new EuroTermBank – the largest free online terminology resource.

EuroTermBank portal has new features:

- Search and explore terms in several target languages at once
- The new search and term display returns easier to use information
- Set search preferences and filter settings
- Filter and explore terms by domain and language
- Translation view and Entries view
- Multiple levels of data detail

Try and see for yourself! Enjoy!

News

[EuroTermBank Presented at NODALIDA Conference / 14.05.2011](#)

[EuroTermBank Terminology Integrated with Kilgray memoQ / 25.05.2010](#)

[Microsoft Public Terminology Collection Added to EuroTermBank / 16.12.2009](#)

[EuroTermBank to Promote Linguistic Diversity / 26.10.2009](#)

[EuroTermBank Presented at TAUS User Conference / 26.10.2009](#)

[EuroTermBank Add-Ins for Microsoft Word Released / 20.07.2009](#)

Term of the Day

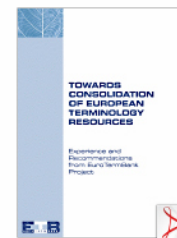
EN [speech](#)

FR [discours](#)

Learn About Best Practices in Multilingual Terminology

Download a FREE publication

Towards Consolidation of European Terminology Resources

[Read more](#) | [Download PDF](#)

Termium:

<http://www.termium.com/tpv2alpha/alpha-eng.html?lang=eng>

The screenshot shows the Termium Plus website interface. At the top, there is a header with the Canadian flag, the text "Public Works and Government Services Canada" and "Travaux publics et Services gouvernementaux Canada", and the "Canada" logo. Below this is a banner for the Translation Bureau (Bureau de la traduction) with the logo "75 BtB 1934-2009" and the URL "http://www.btb.termiumplus.gc.ca". The banner also features the "TERMIMUM Plus" logo and the text "The Government of Canada's terminology and linguistic data bank".

Below the banner is a navigation menu with the following items: Français, Home, Contact Us, Help, Search, and canada.gc.ca. There is also a link for Español.

The main content area shows a breadcrumb trail: PWGSC > BTB > TERMIUM® > TERMIUM Plus® > Search. Below this is a search interface with a search box, a search button, and a "Search History" button. The search results area displays "No records were found. Please try again." and a "Results by subject field" dropdown menu.

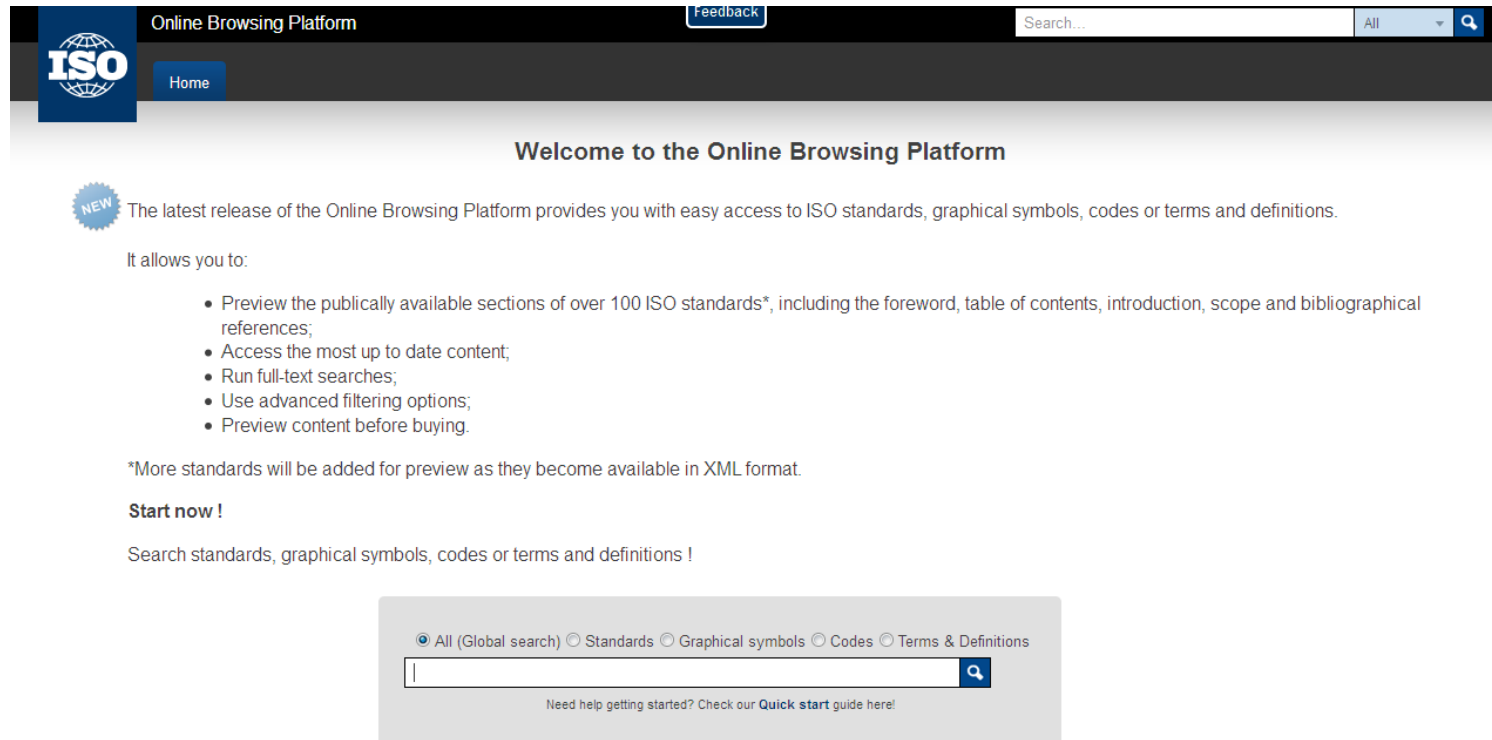
On the left side, there is a sidebar menu with the following items: Translation Bureau, My TERMIUM, Writing Tools, and Index. The "Index" item is currently selected.

At the bottom of the page, there is a graphic with a red maple leaf and the text "The Government of Canada's terminology and linguistic data bank" and "A product of the Translation Bureau".

© Terminologicentrum TNC

TNC

Online Browsing Platform (ISO/OBP)

The screenshot shows the ISO Online Browsing Platform (OBP) homepage. At the top, there is a dark navigation bar with the ISO logo on the left, the text "Online Browsing Platform" in the center, a "Feedback" button on the right, and a search bar with a dropdown menu set to "All". Below the navigation bar, the main content area features a "Home" button and a large heading: "Welcome to the Online Browsing Platform". A "NEW" badge is placed next to a paragraph: "The latest release of the Online Browsing Platform provides you with easy access to ISO standards, graphical symbols, codes or terms and definitions." Below this, a list of features is provided: "It allows you to:" followed by a bulleted list: "Preview the publically available sections of over 100 ISO standards*, including the foreword, table of contents, introduction, scope and bibliographical references;" "Access the most up to date content;" "Run full-text searches;" "Use advanced filtering options;" "Preview content before buying." A footnote states: "*More standards will be added for preview as they become available in XML format." A "Start now!" section follows, with the text "Search standards, graphical symbols, codes or terms and definitions!". Below this is a search interface with radio buttons for "All (Global search)", "Standards", "Graphical symbols", "Codes", and "Terms & Definitions". The "All (Global search)" option is selected. A search input field and a search button are present. A link for "Quick start guide" is also visible.

<http://www.iso.org/obp/>

Commission Electrotechnique Internationale
International Electrotechnical Commission
Международная Электротехническая Комиссия

Electropedia

Back

Search results (567 hits)

- EN [121-12-88](#) optoelectronic
- EN [121-13-10](#) (electronic) avalanche
- EN [121-13-11](#) (electric) discharge
- EN [121-13-14](#) ignition (in a gaseous medium)
- EN [151-11-13](#) electronics, noun
- EN [151-11-14](#) electronic, adj
- EN [151-11-15](#) power electronics
- EN [151-12-32](#) transmission line (in telecommunications and electronics)
- EN [151-13-02](#) anode
- EN [151-13-03](#) cathode
- EN [151-13-04](#) negative electrode
- EN [151-13-05](#) positive electrode
- EN [151-13-06](#) chassis
- EN [151-13-60](#) electronic tube
- EN [151-13-61](#) vacuum tube
- EN [151-13-62](#) gas-filled tube
- EN [161-05-04](#) information technology equipment
- EN [212-05-42](#) substrate
- EN [311-03-04](#) electric measuring instrument
- EN [313-06-04](#) static meter
- EN [314-07-09](#) register
- EN [314-07-12](#) test output device (of an energy meter)

[Socialstyrelsen]

© Terminologikum TNC

Publicerat

Socialstyrelsen

Välkommen till Socialstyrelsens termbank.

Termbanken innehåller begrepp och termer som Socialstyrelsen tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting och privata vårdgivare beslutat att rekommendera för användning inom vård och omsorg.

Snabbsök

Sök efter:

Avancerad sökning

Om du inte hittar vad du söker så prova [avancerad sökning](#)

Bläddra

[A](#) [B](#) [C](#) [D](#) [E](#) [F](#) [G](#) [H](#) [I](#) [J](#) [K](#) [L](#) [M](#) [N](#) [O](#) [P](#) [Q](#) [R](#) [S](#) [T](#) [U](#) [V](#) [W](#) [X](#) [Y](#) [Z](#) [Å](#) [Ä](#) [Ö](#)

47 träff(ar)

Term	Definition	Status	Detaljer
abort	avbrytande av graviditet		Visa...
ackreditering	procedur där ett behörigt organ ger formellt erkännande att ett organ eller en person är kompetent att utföra specificerade uppgifter		Visa...
ADL	se kommentar		Visa...
administrativ handläggning	se kommentar		Visa...
administrativt kön	kön som kan härledas ur personnummer, samordningsnummer eller nationellt rekommenderat reservnummer		Visa...
AIP	se kommentar		Visa...
aktivitetsstart/åtgärdsstart	se kommentar		Visa...
aktuell läkemedelsordination	läkemedelsordination som avser en pågående läkemedelsbehandling		Visa...
akut vårdtillfälle	vårdtillfälle när patients tillstånd kräver omedelbart omhändertagande		Visa...

[Socialstyrelsen]

© Terminologikum TNC

Medicinskordbok

Om Medicinsk ordbok Om Belfrage Förlag Medicinsk kompetens Samarbeta Kontakt Press Förslagslåda Extra

Startsida

Bloggar

Forum

Morfem

Enhetsomvandlare

Läkemedelsberäkning

Läkemedel/substanser

Vitaminer/mineraler

SI-systemet

Metrisk systemet

Grundämnen

Förkortningar

Länkar

A | B | C | D | E | F | G | H | I | J | K | L | M | N | O | P | Q | R | S | T | U | V | W | X | Y | Z | Å | Ä | Ö

Sök även bland förklaringar Sök endast på hela ord

Du fick inga träffar på din sökning. Saknar du förklaring till ett ord, efterlys det då i vårt [forum](#).

Visste du att...

insulinpump
bärbar pump för
kontinuerlig insulintillförsel.

Sök i din iPhone

Ladda ner vår applikation
till iPhone och iPod touch.
Här hittar du också
information om olika
läkemedel, substanser
och vaccin.
Till iTunes »

- app till mobiltelefon (iPhone)

TEPA

TEPA – Sanastokeskus TSK:n termipankki
www.tsk.fi/tepa

Kaikki
TSK:n sanastot
TNC:n sanastot
Kotuksen sanastot
Muut sanastot

Hakusana:

Etsi Tarkennettu haku ?

tsk@tsk.fi

social
social administration
social adviser
social advisor
sociala färdigheter
social allowance
sociala medier
socialarbetare
socialarbetare inom åldring
socialarbete
social assistance
socialbidrag
social bookmark
social bookmarking
socialbudget
socialbyrå
social care report
social case work
socialcentral
social club for the elderly

Sosiaalisen median sanasto (TSK 40, 2010)

HIERARKIA KOOSTUMUS FUNKTIO MONIULOTTEISUUS

2 internet
maailmanlaajuinen avoin tietoverkko, joka ytimeiltään perustuu TCP/IP-yhteyksikäytäntöjen käyttöön

3 web 2.0
internetin hyödyntävien, mahdollistavien ratkaisujen kok

1 sosiaalinen media
tietoverkkoja ja tietotekniikkaa hyödyntävä viestinnän muoto, jossa käsitellään vuorovaikuttisesti ja käyttäjälähtöisesti tuotettua sisältöä ja luodaan ja ylläpidetään ihmisten välisiä suhteita

vuorovaikutteisuus käyttäjälähtöisyys sisällön käsittely ihm suh

Etusivu Sanastokeskus TSK ry

Rikstermbanken

The screenshot shows the Rikstermbanken search interface. At the top left is the logo for RIKSTERMBANKEN with the tagline "Alla termer på ett ställe". To the right of the logo are links for "Om Rikstermbanken" and "Kontakt". Below the logo is a navigation menu with the following items: "Ingångssidan", "Enkel sökning", "Utökad sökning", "Källor", "Hjälp", and "Logga ut". The main content area is titled "Enkel sökning" and contains a search box with the placeholder text "Sök i Rikstermbanken". Below the search box are two radio buttons: "enbart bland termer" (which is selected) and "även i all annan text". A "Sök" button is located to the right of the search box. At the bottom of the page, there is a footer with the TNC logo (Terminologicentrum) on the left, the text "Terminologicentrum TNC förvaltar, utvecklar och underhåller Rikstermbanken." in the center, and "Systemversion 0.93.1 © Terminologicentrum TNC" on the right.

www.rikstermbanken.se

Milstolpar på väg mot Rikstermbanken

- Kortlådor och kartotek (från 1941 och framåt)
- *Termdok*, TNCs första system för datortillämpning i terminologiarbete (från 1969)
- *Termdok på cd-rom* (1987)
- Deltagande i internationell standardisering om datakategorier, utbytesformat m.m. (från slutet av 1970-talet)
- Kontakter med *Termium*, Canada (1989 och senare)
- Inläggning av svensk terminologi i EU:s termbank *Eurodicautom* (1995–2001)
- Kenneth Larssons utredning "Svenskan i EU" (1998)
- Medverkan i utvecklingen av *IATE*, EU:s programvara för en institutionsgemensam termbank (2000–2002)
- *TISS* – förslag till en svensk terminologisk infrastruktur (2003)
- Ny cd-romskiva: *TNC-term* med 45 000 termposter (2005)
- Beslut från Näringsdepartementet om *Rikstermbanken* 2006

Rikstermbankens nytta för

- **förvaltningen och näringslivet:** samordning, rationaliseringsvinster, mindre dubbelarbete, effektivare förvaltning, förenklade medborgarkontakter
- **medierna:** enkel och smidig tillgång till tillförlitliga facktermer på svenska och andra språk
- **medborgarna:** tillgänglighet, förenklade myndighetskontakter, möjlighet att delta i debatt, ta del av och förstå forskning på svenska och andra språk
- **översättare:** enkel och snabb tillgång till vedertagen svensk terminologi på många områden

Innehållet i Rikstermbanken

- inga begränsningar vad gäller fackområden!
- speglar svenska begreppsvärlden
- oftast begreppsbeskrivningar (även om termlistor också förekommer)
- hela (webb)ordlistor i sig, men även som delar av dokument samt vissa excerpter
- viss digitalisering
- kvalitetskontroll av terminologer (ibland tillsammans med leverantören)
- presentationsskede → konsolideringsskede
överblick → harmonisering

Rikstermbanken

- ger ekvivalenten till en term (på upp till 20 språk)
- bekräftar gissningar om termer
- hjälper (genom definitioner, förklaringar och anmärkningar) översättaren att förstå ett visst begrepp – och därmed att hitta en ekvivalent som *inte* finns i Rikstermbanken
- ger upplysningar om källor (vilket underlättar källkritik)
- ger möjlighet att specificera språk och därmed precisera sökningen
- ger ofta flera ekvivalenter att välja bland (ibland även status)
- ger ibland ekvivalenskommentarer och kontexter
- sparar mycket tid (och därmed pengar) åt översättaren

Rikstermbanken – nytta

- enklare och snabbare åtkomst till terminologi inom olika fackområden
- snabbare spridning av nya begrepp och termer
- effektivare terminologiarbete
- effektivare kommunikation *i alla led*
- rationellare användning av resurser
- ny överblick som kan initiera till revideringar, forskning etc.
- öka medvetenheten om fackspråk
- stärka Sveriges fackspråk och motverka domänförlust
-

RIKSTERMBANKEN

Kontakta

Rikstermbankssekretariatet:

rikstermbanken@tnc.se

08-446 66 00

© Terminologikum TNC

TNC

Källkritik

- Tillförlitlighet?
- Vem? Auktoritet?
- Varför? Syfte?
- Objektivitet?
- Aktualitet?
- Målgrupp?

Källkritik – Internetkällor

- Internetsidans adress (~)
- Vem har registrerat adressen?
- Ansvarig utgivare?
- Senast uppdaterat?
- Förekomst av reklam?
- Länkar till och från?
- Källhänvisningar?
- Besökarantal?
- Utmärkelser?

Läs mer: "Källkritik för Internet"
(Göran Leth och Torsten Thurén,
Styrelsen för psykologiskt försvar,
rapport 177)

<http://www.psyccdef.se/reports/doc.asp?FileID=37>

© Terminologikum TNC

Källkritik – terminologiska källor

- Finns definitioner? Följer dessa i så fall terminologiska principer i sin utformning?
Rimliga överbegrepp?
- Finns annan information (kommentarer, kontexter, etc.)?
- Anges relationer till andra begrepp?
Begreppssystem i form av begreppsdiagram?
- Hur behandlas synonymer och homonymer?

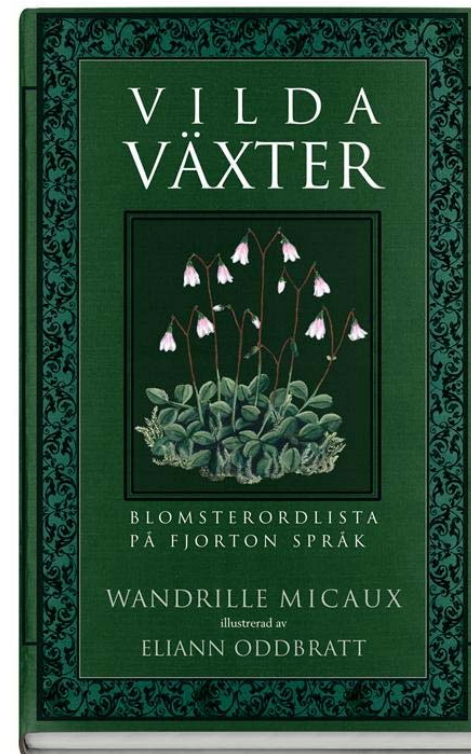
Källkritik – terminologiska källor

- Är fackområdet tydligt avgränsat? Anges det att det handlar om fackspråk, terminologi? Anges fackområde för varje term?
- Anges relationer till andra begrepp? Finns begreppssystem i form av begreppsdiagram?
- Finns definitioner? Följer dessa i så fall terminologiska principer i sin utformning? Rimliga överbegrepp?
- Finns annan information (kommentarer, kontexter, etc.)?
- Hur behandlas synonymer och homonymer?
- Anges termstatus (rekommenderad, accepterad, föråldrad, avrådd etc.)?
- Finns kommentarer om ekvivalens mellan ingående språk?
- Är presentationen användarvänlig (flexibel, semasiologisk)?

Campanula rotundifolia

- cs: zvonek okrouhloistý
- da: blå klokke, liten klokke, rundbladet klokke
- de: rundblättrige Glockenblume
- en: harebell, bluebell
- es: campanilla de hoja redonda
- fi: kissankello
- fr: campanule à feuilles rondes, ~~narcisse des poètes~~, clochette
- it: campanella, ~~narciso selvatico~~, campanula soldanella
- nl: grasklokje
- no: blåkklokke, ~~pinselilje~~
- pl: dzwonek okrągłolistny
- sv: blåkklocka, liten blåkklocka

– Curieux que l'erreur se trouve dans trois langues différentes ! Sans doute un tour joué par l'ordinateur au moment de la rédaction. Je n'ai pas cette erreur sur mon manuscrit ! (W. Micaux)

© Terminologikum TNC

Skönlitterära översättarens utmaningar

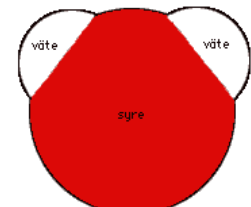
- (Etablerade) termer eller ej?
- Resultatet läses av många!
- Resultatet påverkar språkbruket
- Ibland svårt att kontakta författaren
- Ibland ingen möjlighet till ö.a.
-

→ allmänspråkligt – och fackspråkligt/terminologiskt – ansvar

Tar man terminologiskt ansvar som översättare om man:

- förbättrar en terminologiskt inkonsekvent eller felaktig originaltext?

”Nu när jag ser tillbaka på vår gemensamma historia inbillar jag mig att han kyligt kalkylerat med att min tacksamhet skulle binda mig till honom med samma obändiga kraft som syre binder kväve i en vattenmolekyl. En miss från hans sida, en ovanligt dum miss.”

[“Fallet Sandemann”, s. 177]

© Terminologikum TNC

Vidare läsning

- "Terminologiguident" (Nordterm 8)
- "Metoder och principer i terminologiarbetet" (<www.spri.se>)
- "Ordning och reda" (Nuopponen & Pilke, 2010)
- "Handbok i lexikografi" (Svensén)

© Terminologikum TNC

Lästips:

- Y. Lindqvist: Högt och lågt i skönlitterär översättning
- L.-E. Blomqvist (red.): Något att orda om
- Med andra ord (Översättarcentrums tidning)
- R. Ingo: Konsten att översätta : översättandets praktik och didaktik
- SS-EN
- ISO 15038 Översättningstjänster – Krav
- B. Söderlund: Att översätta
- Å. Thulstrup: Konsten att översätta och redigera

Standarder om översättning & terminologi

- ISO 12616: Translation-oriented terminography
- ISO 15038: Översättningstjänster - Krav
- UNI 10574: Definizione dei servizi e delle attività delle imprese di traduzione ed interpretariato, (Italien)
- Önorm D 1200: Anforderungen an die Dienstleistung und an die Bereitstellung der Dienstleistung (Österrike)
- Önorm D 1201: Übersetzungsverträge (Österrike)
- DIN 2345: Übersetzungsaufträge (Tyskland)
- Taalmerk (Nederländerna)

Kurser och konferenser

- TNCs kurser (se www.tnc.se)
- TermNet Terminology Summer School (sommar 2013)
- TERMDIST (Nordisk pilotkurs i terminologi) (ht 2013)
- IULA, Barcelona (även distanskurser)
- ToTH 2013
- Nordterm 2013 (17–20 juni 2013)
- TKE 2013

+ mer i TNCs kalendarium

henrik.nilsson@tnc.se
tnc@tnc.se